

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no. 3468/20 ve 18 diğer başvuru)

KARAR

Madde 8 • Aile hayatı • İletişim • Tutukluların/hükümlülerin okul çağındaki çocukları ile hafta sonu ziyaret ve telefon görüşmesi yapmalarına izin verilmemesi • Yerel mahkemelerin Sözleşme ile uyumlu şekilde orantılılık değerlendirmesi yapmaması nedeniyle keyfi müdahaleye karşı yetersiz koruma

STRAZBURG

6 Aralık 2022

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

Subaşı ve Diğerleri / Türkiye davasında,

Başkan

Arnfinn Bårdsen,

Hâkimler

Egidijus Kūris,

Jovan Ilievski,

Saadet Yüksel,

Frédéric Krenc,

Diana Sârcu,

Davor Derenčinović

ve Bölüm Yazı İşleri Müdürü Hasan Bakırcı'nın katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

On dokuz Türk vatandaşı ("başvuranlar") tarafından ekli tabloda belirtilen çeşitli tarihlerde İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Mahkemeye yapılan başvuruları (başvuru no. 3468/20, 5898/20, 7270/20, 10808/20, 12513/20, 14941/20, 16557/20, 16917/20, 18751/20, 20789/20, 20790/20, 29109/20, 30745/20, 34247/20, 34348/20, 39479/20, 41256/20, 42014/20 ve 49598/20);

Sözleşme'nin 6 ve 8. maddeleri kapsamındaki şikâyetlerin Türk Hükümetine ("Hükümet") tebliğ edilmesine ve başvuruların geri kalan kısımlarının kabul edilemez olduğuna dair verilen kararı,

Başvuranlardan Barış Yaslan, Mustafa Burgaç, Erhan Akbaba ve Ahmet Şanlı'nın Mahkeme önündeki yargılamalarda kendilerini temsil etmelerine izin verilmesi kararını (Mahkeme İç Tüzüğü'nün 36 § 2 maddesi); tarafların beyanlarını dikkate alarak, 15 Kasım 2022 tarihinde yapılan kapalı müzakerelerin ardından, Aynı tarihte kabul edilen aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Başvurular, ilgili tarihte tutuklu olan başvuranların hafta sonları okul çağındaki çocukları ile ziyaret yapma taleplerinin yerel makamlar tarafından reddedilmesine ilişkindir. Ayrıca bazı başvurular, yetkili makamların hafta sonları

telefon görüşmelerini yasaklama kararına ve yargılamalar sırasında bu kısıtlamalara dair Cumhuriyet savcısının mütalaasının tebliğ edilmemesine ilişkindir.

OLAYLAR

2. Başvuruların bir listesi Ek I’de belirtilmiştir.

3. Hükümet kendi görevlisi olan Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilmiştir.

4. Dava konusu olaylar taraflarca ibraz edildiği üzere ve taraflarca ibraz edilen belgelerden anlaşıldığı şekilde aşağıdaki gibi özetlenebilir.

I.BÜTÜN BAŞVURULARDAKİ ORTAK OLAYLAR

5. Somut başvurulara konu olayların meydana geldiği zamanda, başvuranlar 15 Temmuz 2016 tarihindeki darbe girişimi ile bağlantılı olarak terör ile ilgili suçlardan tutuklu veya hükümlü ya da hükümlü bulunmaktaydılar. Hükümete göre; başvuranların tutuldukları ilgili ceza infaz kurumu, ailelerinin ikamet ettiği yerlere uzaklıkları, başvuranların tutulmalarına ilişkin toplam süre ve hafta sonları ziyaretleri veya telefon görüşmelerinin yasak olması açısından dikkate alınması gereken süre Ek I’de belirtilmiştir.

6. Hükümet ek olarak, başvuranların tutuldukları süre boyunca toplam ziyaret sayılarını ve çocuklarının bu ziyaretlerin kaçına geldiklerini ibraz etmiştir. Bu ayrıntılara ilişkin bilgiler Ek II’de belirtilmiştir.

7. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 14 Eylül 2018 tarihinde hafta sonu ziyaretlerine ilişkin tutuklulara/hükümlülere yönelik bir görüş düzenlemiştir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, önceki görüşlerinde ceza infaz kurumu idarelerinin okul çağında çocukları olan hükümlü ve tutukluların ziyaretlerini kolaylaştırmak için gerekli düzenlemelerin yapılması yönünde olumlu bir tutum sergilemiş olsa da ceza infaz kurumunun gerçek nüfusunu ve kalabalık olup olmadığını, savunma avukatlarının ziyaret sıklığını, personel sayısını ve ihtiyaçlarını, tutukluların/hükümlülerin suç profilini ve ceza infaz kurumunda düzenin ve güvenliğin sürdürülmesini göz önünde bulundurarak ziyaretin hafta içi veya hafta sonu olarak haftalık şekilde düzenlenip düzenlenemeyeceğine ilişkin her bir ceza infaz kurumu idaresinin karar verebileceğini kaydetmiştir.

8. Başvuranlardan bazılarının tutulduğu ilgili ceza infaz kurumlarının idareleri 2018 yılında çeşitli tarihlerde hafta sonu ziyaretlerine izin verilmemesine

ilişkin genel kararlar düzenlemişlerdir. Ceza infaz kurumunun kalabalık olması, hafta sonları çalışan personel sayısının az olması, güvenlik endişeleri ve yalnızca mesai saatlerinde ziyarete ilişkin yasal çerçeveye dayanan idareler hafta içi ziyaretlerini hafta sonu ziyaret talepleri ile değiştiremeyeceklerine karar vermişlerdir. Hafta sonu ziyaretlerine ilişkin hiçbir genel kararın alınmadığı ceza infaz kurumlarındaki söz konusu başvuranlar, aileleri ile ziyaret haklarının hafta sonları gerçekleştirilmesi hususunda bireysel talep ibraz etmişlerdir. İlgili ceza infaz kurumu idareleri bu talepleri benzer gerekçelerle reddetmiştir.

9. Bu kararların ardından çeşitli tarihlerde her bir başvuran ceza infaz kurumu idaresinin hafta sonu ziyaretlerine izin vermesi talebiyle ilgili infaz hâkimlikleri önünde bireysel yargılamalar başlatmıştır. Başvuranlar tutuldukları yerler ve ailelerinin evleri arasındaki kayda değer uzaklık göz önünde bulundurulduğunda, okula giden çocuklarının hafta içi onları ziyaret etmelerinin çok zor olduğunu ileri sürmüşlerdir. Aile birleşimi hakkının ve çocukların eğitim hakkının temel insan hakları olduğunu ve bu ikisi arasında seçim yapmaya zorlanmamaları gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Başvuranlar ayrıca, ceza infaz kurumu ve evleri arasındaki kayda değer uzaklık göz önünde bulundurulduğunda ceza infaz kurumuna gelişin ve gidişin uzun sürdüğünü ve zaman aldığını ve çocukların hafta içi ziyarete geldiklerinde ertesi gün her zaman yorgun olduklarını ve bu durumun kaçınılmaz olarak okuldaki performanslarını etkilediğini ileri sürmüşlerdir. Son olarak, çocuklar ziyarete hafta içi geldiklerinde okulda bulunmamaları sebebiyle öğretmenlerinin ve sınıf arkadaşlarının sorularına maruz kalmış ve okulda bulunmama gerekçeleri damgalanmalarına neden olmuştur.

10. İtirazı kabul edilen başvuran Barış Yaslan dışında (bk. aşağıdaki 14. paragraf), ilgili infaz hâkimlikleri ceza infaz kurumu idarelerinin kararlarını hukuka ve ceza infaz kurumunun güvenlik ihtiyaçlarına uygun bularak çeşitli tarihlerde başvuranların taleplerini reddetmiştir.

11. Başvuranlar, Anayasa Mahkemesi önünde bireysel başvuruda bulunmuşlardır. Anayasa Mahkemesi içtihadına atıfta bulunarak çeşitli tarihlerde başvuruları kabul edilemez oldukları gerekçesiyle reddetmiştir (bk. aşağıdaki 41-42. paragraflar).

II.BAZI BAŞVURANLARA YÖNELİK EK OLAYLAR

12. Yukarıda anlatılan olaylara ek olarak, bazı bireysel başvurular ile ilgili dikkate değer ek bazı olaylar aşağıda yer almaktadır.

A. Başvuru no. 5898/20 (Barış Yaslan)

13. Başvuranların aile ziyaretleri ve telefon görüşmelerinin hafta sonu yapılması taleplerinin ceza infaz kurumu idaresi ve yargılamayı yürüten mahkemeler tarafından reddedilmesinin ardından, ancak Anayasa Mahkemesinin başvuranın bireysel başvurusunu incelemesinden önce, Akhisar ceza infaz kurumu idaresi 7 Mayıs 2019 tarihli bir genel karar ile telefon görüşmelerinin hafta sonu yapılmasına izin verilmesine karar verilmiştir.

14. Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruyu incelemesi devam ederken başvuran aile ziyaretlerinin hafta sonu yapılması için ceza infaz kurumuna başka bir talep ibraz etmiştir. Bu talebin reddedilmesinin ardından başvuran bu karara bir infaz hâkimliği önünde itiraz etmiştir. İnfaz hâkimliği, Yargıtay'ın içtihadına atıfta bulunarak, 2 Ekim 2019 tarihinde başvuranın talebini kabul etmiştir (bk. aşağıdaki 39. paragraf).

15. Ceza infaz kurumu idaresi bu gelişmelerin ardından 10 Kasım 2019 tarihi itibarıyla başvuranın ailesi ile aylık açık görüşlerini pazar günleri yapmasına karar vermiştir. Bu sırada, 4 Kasım 2019 tarihinde Anayasa Mahkemesi, içtihadına atıfta bulunarak, başvuranın hafta sonu ziyaretleri ve telefon görüşmeleri hususlarındaki bireysel başvurusunun açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir (bk. aşağıdaki 41-42. paragraflar).

B. Başvuru no. 7270/20 (Seyfettin Açıkgöz)

16. Manisa infaz hâkimliğine iletilen 23 Kasım 2018 tarihli bir dilekçede başvuran, mevcut yüz yüze ve sesli iletişim araçlarının tümünün hafta içi ve mesai saatleri olarak ayarlanmasının eşinin iş yerinde ve iki çocuğunun okulda olduğu saatler ile çakışmasından ve bu durumun aile hayatına zarar vermesinden şikâyet etmiştir. Başvuran bu nedenle, ziyaretlerin ve telefon görüşmelerinin hafta sonu yapılmasına izin verilmesini ve bunun mümkün olmaması halinde bu iletişim biçimlerinden en az birini hafta sonu kullanmasına izin verilmesini talep etmiştir.

17. Manisa infaz hâkimliği ve ardından Manisa Ağır Ceza Mahkemesi ceza infaz kurumu idaresinin kararının hukuka uygun olduğunu tespit ederek başvuranın taleplerini özet bir karar ile reddetmiştir.

18. Anayasa Mahkemesi 2 Ağustos 2019 tarihinde, *Müjdat Gürbüz* davasındaki tespitlerine atıfta bulunarak başvuranın bireysel başvurusunun açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir (bk. aşağıdaki 40. paragraf).

C. Başvuru no. 10808/20, 20790/20 ve 34247/20 (Coşkun Halitoğlu, İsmail Kurt ve Kutlay Telli)

19. Silivri ceza infaz kurumu idaresi ziyaret günlerini hafta sonu yapma hususunda tutukluların/hükümlülerin birçok talebine yanıt olarak 3 Ekim 2018 tarihli bir genel kararında, *diğerlerinin yanı sıra*, söz konusu tarihte ceza infaz kurumunda bulunan 2.509 tutukludan/hükümlüden yaklaşık 900 tutuklunun/hükümlünün okul çağında çocuklarının olduğu kaydetmiştir. Bu tutukluların/hükümlülerin hafta sonu ziyaret yapabilmesi için ceza infaz kurumu idaresinin, her bir oturumda elli tutuklu/hükümlü olmak üzere cumartesi ve pazar günlerine yayılacak şekilde bir saatlik ziyaretlerden altı oturum düzenlemesi gerekirdi. Ceza infaz kurumu idaresinin hesabına göre, bu tür bir düzenleme yalnızca 600 tutuklunun/hükümlünün (potansiyel talebin altında kalan) ziyaret yapabilmesini sağlayacak ve her hâlükârda makul olmayacak şekilde ekstra otuz beş personelin alınmasını ve yetmiş personele fazla mesai ücreti ödenmesini gerekli kılacaktı. Dolayısıyla, ceza infaz kurumu idaresi ziyaretlerin hafta içi olarak devam etmesine karar vermiştir.

20. Bu karara karşı başvuran Coşkun Halitoğlu'nun ve başvuran Kutlay Telli'nin ayrı ayrı itiraz etmelerinin ardından Silivri İnfaz Hâkimliği ceza infaz kurumu idaresinin 14 Kasım 2018 tarihli kararını kaldırmıştır. Sonrasında Silivri Ağır Ceza Mahkemesi, Cumhuriyet savcısı tarafından yapılan bir itiraz üzerine sırasıyla 18 Aralık 2018 ve 7 Ocak 2019 tarihli nihai kararlarında ceza infaz kurumu idaresinin 3 Ekim 2018 tarihli kararının çatışan menfaatlerin dengelenmesi göz önünde bulundurulduğunda, yani bir tarafta aile birleşimi hakkı ve çocukların eğitim hakkı ve diğer tarafta ceza infaz kurumu idaresi tarafından ileri sürülen ceza infaz kurumunun nüfusu, personel, tutukluların/hükümlülerin suç profilleri ve ceza

infaz kurumunun güvenliği gibi gerçek nedenler olmak üzere, başvuruların özel hayata ve aile hayatına saygı haklarını ihlal etmediğine ve ziyaretleri hafta içi gerçekleştirme ihtimalini kısıtlamadığından makul olduğuna hükmetmiştir.

21. Başvuran İsmail Kurt tarafından ceza infaz kurumu idaresinin 3 Ekim 2018 tarihli genel kararına karşı yapılan itiraz başvurusu infaz hâkimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi tarafından benzer gerekçelerle reddedilmiştir.

22. Silivri Ağır Ceza Mahkemesinin nihai kararı 7 Şubat 2019 tarihinde başvuran Kutlay Telli'ye tebliğ edilmiştir. Anayasa Mahkemesi 8 Mayıs 2020 tarihinde başvuran tarafından yapılan bireysel başvurunun süresi dışında yapıldığı gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Başvuran 6 Mart 2019 tarihinde, yani Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunmak için otuz günlük süre sınırı içinde, başvuru formunu doldurduğunu ve ceza infaz kurumu idaresine ilettiğini öne sürerken Hükümet ceza infaz kurumu idaresine başvurusunun 13 Mart 2019 tarihinde kaydedildiğini ibraz etmiştir. Hükümet, başvuranın itiraz formunu, başvurunun yapılmasından sorumlu olan Cumhuriyet Savcısı'na ileten cezaevi idaresinin üst yazısının tarihine dayanmıştır.

23. Başvuran Coşkun Halitoğlu ve başvuran İsmail Kurt tarafından Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuruların ilgili mahkemenin içtihadı temelinde açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduklarına karar verilmiştir (bk. aşağıdaki 41. paragraf).

D. Başvuru no. 12513/20 ve 16917/20 (Mustafa Burgaç ve Mehmet Tuskan)

24. Osmaniye Ağır Ceza Mahkemesi tarafından başvuranların çocuklarının hafta sonları ziyaret edebilmesi taleplerinin incelenmesi esnasında, Osmaniye Cumhuriyet Başsavcılığı ceza infaz kurumu idaresinin hafta sonu ziyaretlerine izin vermemesi hususundaki genel kararın hukuka ve usule uygun olduğuna dair kısa bir mütalaa ibraz etmiştir. Bu mütalaa, görüşlerini almak üzere başvuranlara iletilmemiştir.

E. Başvuru no. 16557/20 (Abdülkadir Civan)

25. Başvuranın aile ziyaretlerinin hafta sonu yapılmasına izin verilmesi hususundaki 28 Eylül 2018 tarihli talebinin ceza infaz kurumu idaresi ve yargılamayı yürüten mahkemeler tarafından reddedilmesinin ardından, ancak

Anayasa Mahkemesine yaptığı bireysel başvurunun incelenmesinden önce, İzmir ceza infaz kurumu idaresi 1 Kasım 2019 tarihli bir genel karar ile aile ile açık görüşlerin pazar günü yapılabileceğine karar vermiştir.

26. Bu sırada, Anayasa Mahkemesi, içtihadına atıfta bulunarak, 5 Aralık 2019 tarihinde başvuranın hafta sonu ziyaretleri hususundaki bireysel başvurusunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir (bk. aşağıdaki 41-42. paragraflar).

F. Başvuru no. 49598/20 (Serkan Sarıyüz)

27. Başvuranın Bolu Ceza İnfaz Kurumunda iken çocuklarının hafta sonu ziyaret edebilmesi için iki ayrı talep ibraz ettiği anlaşılmaktadır. Başvuranın olağanüstü hal sırasında 16 Ekim 2017 tarihli ilk talebi, hafta sonu ziyaretlerini yasaklayan ceza infaz kurumu idaresinin genel kararı temelinde infaz hâkimliği tarafından reddedilmiştir. İnfaz hâkimliği, ceza infaz kurumu nüfusundaki artışı ve hafta sonları nöbetçi olarak çalışan personel sayısının ziyaretler sırasında uyulması gereken güvenlik düzenlemeleri ışığında ziyaretleri hafta sonu olarak organize etmek için yeterli olmadığı göz önünde bulundurulduğunda ceza infaz kurumu idaresi tarafından ileri sürülen gerekçelerin gerekli ve makul olduğunu tespit etmiştir. İnfaz hâkimliğinin kararı 25 Aralık 2017 tarihinde Bolu Ağır Ceza Mahkemesi tarafından onanmıştır. Hükümet, bu yargılamalara ilişkin olarak başvuranın Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmadığını ibraz etmiştir.

28. Olağanüstü halin kaldırılmasının ardından başvuran 18 Eylül 2018 tarihinde çocuklarının hafta sonu ziyaret edebilmesi için infaz hâkimliğine yeni bir talep ibraz etmiştir. Bolu İnfaz Hâkimliği, ceza infaz kurumunun nüfusu, personel durumu ve güvenlik endişeleri ışığında haftalık ve aylık ziyaretlerin gününü ve saatini organize etme hususunda ceza infaz kurumu idaresinin takdir yetkisine atıfta bulunarak 27 Eylül 2018 tarihinde talebi reddetmiştir. Yukarıda anılan karara karşı başvuranın itirazının Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmesinin ardından başvuran 18 Aralık 2019 tarihinde, içtihadı temelinde başvuruyu açıkça dayanaktan yoksun olması gerekçesiyle reddeden Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuştur (bk. aşağıdaki 41-42. paragraflar). Hükümet, başvuranın ikinci yargılama süreci hususunda Mahkeme'ye başvuruda bulunmadığını ileri sürmüştür.

29. Bolu Ceza İnfaz Kurumu idaresi 23 Eylül 2018 tarihinde okul çağında çocukları olan tutukluların/hükümlülerin hafta içi ziyaretlerini hafta sonu ziyaretleri ile değiştirme hususundaki taleplerine dair bir genel karar yayınlamıştır. Bolu Ceza İnfaz Kurumu idaresi diğer ceza infaz kurumlarına benzer gerekçeler temelinde, tutuklulara/hükümlülere hafta sonu ziyaretleri sağlayamayacağını kaydetmiştir. Başvuran genel karara karşı ilk olarak Bolu İnfaz Hâkimliğine ardından Bolu Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunmuştur, bu itirazlar reddedilmiştir. Anayasa Mahkemesi 29 Mayıs 2020 tarihinde içtihadı temelinde başvuruyu açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddetmiştir (bk. aşağıdaki 41-42. paragraflar).

İLGİLİ YASAL ÇERÇEVE VE UYGULAMA

I.İÇ HUKUK

A. Anayasanın ilgili hükümleri

30. Anayasanın 41. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“Aile, Türk toplumunun temelidir.

...

Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.”

31. Anayasanın 42. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz ...

...

İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ...

...

Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez ...”

B. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu

32. 222 sayılı Kanun’un 52. maddesi uyarınca, ilköğretim kurumuna devam etmek zorunludur ve öğrenci velisi veya vasisi bu devamlılığı sağlama yükümlülüğüne sahiptir.

C. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun

33. 5275 sayılı Kanun’un ilgili hükümleri, olayların meydana geldiği tarihte yazıldığı şekliyle, aşağıdaki gibidir:

Madde 66

“(1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler ... Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.

...”

Madde 83

“(1) Hükümlü, eşi ve üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları tarafından ... haftada bir kez yarım saatten az ve bir saatten fazla olmamak üzere çalışma saatleri içinde ziyaret edilebilir.

...

(3) Görüşler, koşul ve süreleri Adalet Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle kapalı veya açık olmak üzere iki biçimde yaptırılır.”

Madde 114

“...

(2) Tutuklular, kurumun bu husustaki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler. Ancak soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkeme, soruşturmanın veya davanın selameti bakımından tutuklunun ziyaretçi kabulünü yasaklayabilir veya bu hususta kısıtlamalar koyabilir.

(3) Tutukluların yazılı haberleşmeleri ile telefonla görüşmeleri, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince kısıtlanabilir.”

Madde 116

“... 66-76 [ve] 78-83 ... maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.”

D. 17 Haziran 2005 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 28458 sayılı Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik

34. 28458 sayılı Yönetmelik kapsamında (“Ziyaret Yönetmeliği”), Kanun’da belirtildiği üzere, hükümlüler ve tutuklular haftada bir kez akrabaları ve diğer kişiler tarafından ziyaret edilme hakkına sahiptir. Ziyaret Yönetmeliği, ceza infaz kurumu idaresi tarafından uygun görülen bir günde olmak üzere, ayda bir açık görüş kalan haftalarda da kapalı görüş yapılmasını sağlamaktadır (Madde 5(d)). Terör suçlarından veya Devlet güvenliğine karşı işlenmiş suçlardan hükümlüler ve tutuklular için ceza infaz kurumu idaresinin kararı ile açık görüşler iki ayda bir yaptırılabilir (Madde 5(e)).

35. Ziyaret günleri ve saatleri ile bir hükümlü veya tutuklunun aynı anda görüşebileceği ziyaretçi sayısı, kurum kapasitesi dikkate alınarak ceza infaz kurumu idaresi tarafından belirlenir (Madde 10 ve 14).

36. Örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören çocuğu bulunan hükümlü ve tutukluların ziyaretleri, ceza infaz kurumunun nüfusu, kurum güvenliği ve kapasitesi göz önünde bulundurularak ceza infaz kurumu idaresinin kararıyla hafta sonu da yaptırılabilmesine dair Ziyaret Yönetmeliğine 14 Eylül 2021 tarihinde yeni bir hüküm eklenmiş ve aynı gün Resmi Gazete’de yayımlanmıştır (Madde 5(p)).

E. 6 Nisan 2006 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 26131 Sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük

37. 26131 sayılı Tüzük uyarınca, her bir ceza infaz kurumunda; kurum müdürü, ikinci müdür, idare memuru, ceza infaz kurumu doktoru, psikolog, sosyal çalışmacı, öğretmen, infaz ve koruma başmemuru ile kurum müdürü tarafından teknik personel arasından seçilen bir görevliden oluşan idare ve gözlem kurulu vardır (Madde 34(1)). İdare ve gözlem kurulu; terör ile ilgili suçlardan hükümlülerin veya tehlikeli olduğu değerlendirilen kişilerin radyo, internet ve televizyon kullanımının yanı sıra telefon görüşmelerini kısıtlama yetkisine sahiptir (Madde 40(1)). Son hüküm, *uygulanabildiği ölçüde*, tutuklular hakkında da uygulanabilir.

38. Söz konusu tarihte yürürlükte olduğu şekliyle Tüzüğün 88. maddesi ceza infaz kurumlarında telefon görüşmelerine dair kuralları belirler. Bu doğrultuda, telefonla görüşme gün ve saatleri, kurumda bulunan telefon adedi, başvuru sırası, kurumun güvenliği dikkate alınarak idare tarafından belirlenir. Telefonla görüşme hakkı, haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla on dakika görüşme ile sınırlıdır. Hükümlülere dışarıdan telefon açılmak suretiyle görüşme yaptırılmaz.

F. İlgili içtihat

1. *Yargıtay’ın 1 Temmuz 2019 tarihli kararı (2019/1773 Esas, 2019/3469 Karar sayılı dava)*

39. Bu dava, Bandırma Ceza İnfaz Kurumu idaresi tarafından verilen ve bir hükümlünün eğitim gören yaştaki çocukları ile hafta sonları görüş/ziyaret yapma hakkını kullanma talebinin reddedildiği karar ile ilgilidir. Yargıtay 1. Ceza Dairesi, herhangi bir somut gerekçe sağlamadan ziyaret günlerini belirleme konusunda takdir yetkisini kullanan ceza infaz kurumu idaresinin, anayasal hak olan aile birliği hakkının özüne müdahalede bulunduğunu kaydetmiş ve kararın hukuka aykırı

olduğuna karar vermiştir. Yargıtay, ceza infaz kurumu idaresinin, takdir yetkisini, başvuranın çocuklarının hafta içi günlerde okula gittikleri göz önüne alındığında çocuklarıyla görüşme hakkını kullanmasını imkânsız hale getirecek şekilde kullanamayacağını kaydetmiştir.

2. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru yargılamaları bağlamındaki kararları

(a) Müjdat Gürbüz davasına ilişkin 23 Mayıs 2018 tarihli kabul edilemezlik kararı

40. Bir tutuklunun, diğer hususların yanı sıra, ceza infaz kurumunun hafta sonu ziyaretlerini yasaklamasına ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin olarak Sözleşme'nin farklı maddeleri kapsamında bireysel başvuruda bulunduğu bu davada, Anayasa Mahkemesi, başvuranın çocuğu bulunmaması sebebiyle, şikâyetin ilgili kısmının kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

(b) Orhan Alagöz davasına ilişkin 20 Eylül 2018 tarihli kabul edilemezlik kararı

41. Bu davada, bir tutuklu, ceza infaz kurumu idaresi tarafından, mahpusların eğitim gören yaştaki çocukları tarafından önceden hafta sonları gerçekleştirilen ziyaretlerin olağanüstü hâl sırasında hafta içine alınması şeklindeki kısıtlama kararına ilişkin olarak Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca bireysel başvuruda bulunmuş ve Anayasa Mahkemesi, bu bireysel başvurunun, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi, incelemesinde, başvuranın çocuklarıyla okulda oldukları hafta içi günlerde görüşme yapma konusunda yedi ayı aşkın bir süre boyunca zorluk yaşadığı dikkate alındığında, söz konusu kısıtlamanın, başvuranın aile hayatına saygı gösterilmesi hakkına müdahalede bulunduğunu kaydetmiştir. Anayasa Mahkemesi, daha sonra, müdahalenin, ceza infaz kurumu idaresinin kararıyla ziyaretlerin kısıtlanabileceğinin ve terörle ilgili suçlardan tutuklu bulunan kişilere ilave kısıtlamalar getirilebileceğinin öngörüldüğü 5275 sayılı Kanun ile Ziyaret Yönetmeliği'nde dayanağının bulunduğunu tespit etmiştir. Başvuranın itham edildiği terör suçunun mahiyeti, olağanüstü hâlin devam eden niteliği ve ceza infaz kurumunun kurum nüfusu ve personel eksikliği açısından karşılaştığı kısıtlamalar dikkate alındığında, Anayasa Mahkemesi, ceza infaz kurumunda güvenlik ve düzenin korunması amacıyla getirilen söz konusu söz konusu tedbirin meşru bir amacının olduğuna karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi, orantılılık ile ilgili olarak,

ceza infaz kurumu idaresinin kararının, makul olduğu görülen somut gerekçeler içerdiğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi, daha sonra, kısıtlamanın olağanüstü hâl dönemiyle sınırlı olduğunu ve tüm mahpuslar için geçerli olduğunu kaydetmiştir. Son olarak, ziyaretlerin tamamen askıya alınmadığını ve sadece olağanüstü hâl sürecince hafta içi yaptırılacak şekilde kısıtlandığına dikkat çeken Anayasa Mahkemesi, kısıtlamanın orantılı olduğuna karar vermiştir.

(c) Bayram Sivri davasına ilişkin 3 Temmuz 2018 tarihli kabul edilemezlik kararı

42. Bu dava, ceza infaz kurumu idaresinin, 667 sayılı OHAL KHK'sının 6(1)(e) maddesine dayanarak, terörle ilgili suçlardan veya Devletin güvenliğine karşı suçlardan tutuklu bulunan kişilerin telefonla görüşme haklarını 15 günle sınırlandırma kararıyla ilgili olarak bir tutuklu tarafından yapılan bireysel başvuru ile ilgilidir. Anayasa Mahkemesi, davayı Sözleşme'nin 8, 14 ve 15. maddeleri yönünden incelemiş ve başvuranın telefon görüşmesi yapmasının tamamen engellenmediğini ve izin verilen telefon görüşmesi süresinin kısıtlama uygulanmadan önceki dönemle aynı kaldığını (yani 10 dakika) göz önüne alındığında, olağanüstü hâl döneminde getirilen, bu dönemle sınırlandırılan ve yalnızca belirli kategorideki suçlulara yönelik olan bu tedbirin, kanuna uygun olduğuna, kurumun güvenliğinin ve düzeninin korunması yönündeki meşru amacı izlediğine ve orantılı olduğuna karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi, ayrıca, belirli suç kategorilerinin, suçun ağırlığı ve ceza infaz kurumlarının güvenlikle ilgili endişelerine bağlı olarak farklı ıslah rejimi türlerine tabi olabileceği dikkate alındığında, tedbirin ayrımcı nitelikte olmadığına kanaat getirmiştir. Darbe teşebbüsü ile bu tedbir kapsamına giren suçlar arasındaki karşılıklı ilişkiyi göz önünde bulunduran Anayasa Mahkemesi, ayrıca, başvuranın aile hayatına ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkının ihlal edilmediği sonucuna varmıştır.

(d) Ümit Balaban (no.3) davasında 29 Mayıs 2019 tarihli esasa ilişkin karar

43. Bu dava, yerel makamların, bir hükümlünün kızıyla hafta sonları telefonla görüşme hakkını kullanmasına izin vermeyen kararıyla ilgili olarak, söz konusu hükümlü tarafından Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca yapılan bireysel başvuru ile ilgilidir. Söz konusu başvuruya konu olan olaylar, darbe teşebbüsünden ve ardından olağanüstü hâl döneminden önce gerçekleşmiştir. Başvuran, terörle ilgili olmayan bir suçtan mahkûm edilmiş ve hapis cezası, kızının annesiyle birlikte

yaşadığı ve lisede öğrenim gördüğü İzmir'den yaklaşık 500 km uzaklıktaki Tekirdağ F Tipi Ceza İnfaz Kurumunda infaz edilmekteydi. Başvuran, kızının velayetine sahip değildi ve belirli hafta sonlarında, dini bayramlarda ve yaz tatili döneminin bir kısmında sınırlı ziyaret hakkı bulunmaktaydı. Başvuran, yerel makamlara sunduğu taleplerinde, hapsedilmesi nedeniyle, belirli hafta sonları kızına ailesinin baktığını ve ancak bu dönemde kızıyla telefonda konuşabildiğini; buna karşın, ceza infaz kurumu idaresinin, mahpuslara hafta içi günlerde sadece 09.00-17.00 saatleri arasında telefon görüşmesi yapmalarına izin verdiğini açıklamıştır. Başvuran, ayrıca, eşinden boşanmasının, hafta içi kızıyla telefonda konuşmak için eski eşinin evini aramasını zorlaştırdığını belirtmiştir. Başvuran, ayrıca, kızının her hâlükârda 09.00-15.00 saatleri arasında okulda bulunduğunu ve geriye kalan iki saatlik zaman diliminin, telefon görüşmelerini koordine etmek için her zaman yeterli olmadığını ifade etmiştir. Başvuran, ayrıca, daha önce hapis cezasının bir kısmının infaz edildiği ceza infaz kurumunun, hafta sonları telefon görüşmesi yapma hakkını kullanmasına izin verdiğini iddia etmiştir.

Anayasa Mahkemesi, incelemesinde, ceza infaz kurumu idaresinin, hafta sonları güvenlik ve personel eksikliği gerekçelerine dayanarak başvuranın talebini reddettiğini kaydetmiştir. Anayasa Mahkemesi, yerel makamlar tarafından öne sürülen gerekçelerin çok genel olduğuna ve bu kararları inceleyen mahkemelerin, özellikle başvuranın kızıyla ilişkisini sürdürme konusunda yaşadığı büyük zorluk olmak üzere, başvuranın bireysel koşullarını dikkate almadıklarına kanaat getirmiştir. Ayrıca, başvuranın daha önce hapis cezasının infaz edildiği ceza infaz kurumu tarafından talebinin kabul edilmiş olduğu hususu da tartışılmamış ve yetkililer, başvuranın kızıyla iletişimini sürdürme hakkını güvence altına almak için tedbir alma konusundaki pozitif yükümlülüklerini yerine getirmemişlerdir.

(e) Yeliz Erten davasında 11 Mart 2021 tarihli esasa ilişkin karar

44. Bu dava, başvuranın, haftalık telefonla görüşmeleriyle ilgili zaman aralığının eğitim gören yaştaki çocuklarıyla konuşabilmesine imkân sağlayacak şekilde belirlenmesi talebinin, ceza infaz kurumu idaresi tarafından reddedilmesiyle ilgilidir. Somut başvurulara ilişkin davalardaki olaylarla benzer şekilde, ilgili başvuranın davasında, ceza infaz kurumu idaresi, 28 Ocak 2019 tarihinde verdiği genel kararla, tüm telefon görüşmelerinin hafta içi günlerde yaptırılmasına karar vermiştir. Başvuranın davasında, telefon görüşmeleri için belirlenen zaman aralığı

Çarşamba günleri 09.00-11.00 saatleri arasındaydı. Başvuranın, çocuklarının anaokuluna gitmeleri nedeniyle, hafta içi günlerde 16.00-17.00 saatleri arasında ya da hafta sonları telefon görüşmesi yapma konusundaki bireysel talebi, somut başvurularda infaz hâkimleri tarafından sağlanan gerekçelere benzer gerekçelerle reddedilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, yetkililerin, bazı genel güvenlik endişelerine atıfta bulunmak dışında, telefon görüşmelerini hafta içi günlerle sınırlandırma kararlarını gerekçelendirmediklerini kaydetmiş ve başvuranın aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir. Anayasa Mahkemesi, çocuklarla ilgili tüm eylemlerde veya kararlarda çocuğun üstün yararının dikkate alınması gerektiğine dair temel düşüncenin, yargılamalarda göz ardı edildiğini ve başvuranın telefon görüşmesi yapabilmek için zaman aralığının günün ileri bir saatine ayarlanması talebinin, hiçbir şekilde, ceza infaz kurumu idaresi tarafından ve yargı denetimi işlemleri sırasında dikkate alınmadığını vurgulamıştır.

II.AVRUPA KONSEYİ BELGELERİ

45. Bakanlar Komitesinin, 4 Nisan 2018 tarihinde kabul edilen, ebeveynleri hapsedilen çocuklarla ilgili CM/Rec (2018)5 sayılı, üye Devletlere yönelik Tavsiye Kararında şu hususlar belirtilmektedir:

“II. Temel ilkeler

...

3. Bir ebeveynin tutuklandığı durumlarda, ilgili ebeveynin çocuklarına yakın bir tesise yerleştirilmesine özellikle dikkat edilir.

...

IV. Hapis koşulları

...

Yerleştirme, iletişim, irtibat ve ziyaretler

16. Adaletin tecelli ettirilmesi, asayiş ve güvenlik gereklilikleriyle ilgili hususlar dışında, hapsedilen bir ebeveynin belirli bir ceza infaz kurumuna yerleştirilmesi, uygun olduğu durumlarda ve çocuğunun üstün yararı doğrultusunda, çocuk ile ebeveyn arasındaki iletişimin, ilişkilerin ve ziyaretlerin mali veya coğrafi açıdan aşırı bir yük olmadan sürdürülmesini kolaylaştıracak şekilde yapılır.

17. Çocukların, normal koşullarda, ebeveynin tutuklanmasından sonraki bir hafta içerisinde ve o andan itibaren düzenli ve sık olarak, hapsedilen ebeveynlerini ziyaret etmelerine izin verilmelidir. İlke olarak, çocukların ziyaretlerine haftada bir kez ve çok küçük çocukların, uygun görüldüğü takdirde, daha kısa ve sık bir şekilde ziyaret yapmalarına izin verilmelidir.

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

18. Ziyaretler, çocuğun okula devam gibi hayatının diğer unsurlarına müdahale etmeyecek şekilde düzenlenir. Haftalık ziyaretlerin uygun olmadığı durumlarda, daha fazla çocuk-ebeveyn etkileşimine olanak sağlayan orantılı olarak daha uzun ve daha az sıklıkta ziyaretlerin yapılması kolaylaştırılmalıdır.

...

22. Çocuğun ebeveyninin evden çok uzakta hapsedildiği durumlarda, ziyaretler esnek bir şekilde düzenlenir ve bu bağlamda, mahpusların ziyaret haklarını birleştirmelerine izin verilebilir.

...

26. Çocuklarla telefon görüşmesi yapma kuralları ve diğer iletişim biçimleri, hapsedilen ebeveynler ve çocukları arasındaki iletişimi en üst seviyeye çıkarmak amacıyla esnek bir şekilde uygulanır. Uygun olduğu takdirde, çocukların hapsedilen ebeveynleriyle telefonla iletişim kurmalarına izin verilmelidir.

...

30. Hapsedilen ebeveynlerin çocuklarıyla düzenli ve anlamlı iletişimlerini ve ilişkilerini sürdürmelerini ve böylece çocukların gelişiminin güvence altına alınmasını teşvik etmek ve mümkün kılmak amacıyla özel tedbirler alınır. Mahpuslar ile çocukları arasındaki iletişime getirilen kısıtlamalar, kısıtlamanın çocuklar üzerindeki olumsuz etkisini hafifletmek ve çocukların hapsedilen ebeveynleriyle duygusal ve kalıcı bağ kurma haklarını korumak üzere yalnızca istisnai bir şekilde ve mümkün olan en kısa süre için uygulanır.

...

Politika geliştirme

45. Ceza infaz kurumu idaresi tarafından veya ceza infaz kurumu idaresi için tasarlanan ve çocuk ve ebeveyn arasındaki iletişimi ve ilişkileri etkileyebilecek olan her türlü yeni politika veya tedbir, çocukların hakları ve ihtiyaçları gözetilerek geliştirilir.

...”

46. Bakanlar Komitesinin, 11 Ocak 2006 tarihinde kabul edilen ve Bakanlar Komitesi tarafından 1 Temmuz 2020 tarihinde gözden geçirilen ve değiştirilen, Avrupa Cezaevi Kurallarına ilişkin üye Devletlere yönelik Tavsiye Kararı aşağıdaki gibidir:

Bölüm II

“...

Dış dünya ile irtibat

24.1 Mahpusların mümkün olabilen sıklıkta mektup, telefon veya diğer iletişim vasıtalarıyla aileleriyle, başka kişilerle ve dışarıdaki kuruluşların temsilcileriyle haberleşmelerine ve bu kişilerin mahpusları ziyaret etmelerine izin verilir.

24.2 Devam etmekte olan bir ceza soruşturması, emniyet, güvenlik ve düzeninin muhafaza edilmesi, suç işlenmesinin önlenmesi ve suç mağdurlarının korunması için gerekli

görülməsi halinde, haberleşme ve ziyaretlere kısıtlamalar konabilir ve bunlar izlemeye tabi tutulabilir. Ancak adli bir merci tarafından konulan özel kısıtlamalar da dâhil olmak üzere, bu tür kısıtlamalar yine de kabul edilebilir asgari düzeyde iletişime izin vermelidir.

...

24.4 Ziyaretler için yapılan düzenlemeler, mahpuslara aile ilişkilerini mümkün olduğunca normal bir düzeyde sürdürmelerine ve geliştirmelerine izin verecek şekilde olmalıdır.

24.5 Cezaevi yetkilileri, dış dünyayla yeterli bir iletişim sürdürmelerinde mahpuslara yardım etmelidirler ve bunun için onlara uygun destek ve yardımı sağlamalıdır.

...”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I.BAŞVURULARIN BİRLEŞTİRİLMESİ

47. Mahkeme, başvuruların konuları bakımından benzer olduklarını göz önünde bulundurarak, bunları müştereken incelemeyi uygun görmektedir.

II.SÖZLEŞME’NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİALARI HAKKINDA

48. Başvuranların tümü, hafta sonları çocuklarıyla görüş/ziyaret haklarını kısıtlayan ulusal makamların kararlarının sonucunda, özel hayat ve aile hayatlarına saygı gösterilmesi haklarının ihlal edildiğinden şikâyetçi olmuşlardır. 5898/20 ve 7270/20 no.lu başvurularda, başvuranlar, ayrıca, hafta sonları telefon görüşmesi yapılmasına kısıtlama getirildiğinden şikâyetçi olmuşlardır. Başvuranlar, Sözleşme’nin 8. maddesine dayanmışlardır. İlgili madde aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes özel ve aile hayatına ... ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”

49. Hükümet, başvuruların incelenmesi açısından dikkate alınması gereken dönem ile ilgili olarak, başlangıç noktasının, başvuranların ilgili ceza infaz kurumlarına ilk kabul edildikleri tarih değil, başvuranların şikâyetlerini yetkili makamlar - önceden genel bir karar vermemiş olduğu durumlarda ceza infaz kurumu idaresi veya önceden genel bir kararın mevcut olduğu durumlarda infaz

hâkimi - önünde ileri sürdükleri tarih olması gerektiğini iddia etmiştir. Hükümet, ayrıca, başvuruların Anayasa Mahkemesinin kararından önce serbest bırakılmadıkları veya ceza infaz kurumlarının, bu süre zarfında, ziyaretlere veya telefon görüşmelerine izin vermeye başlamadığı sürece, ilgili dönemin, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruları incelediği tarihte sona erdiğinin kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Hükümet, Mahkemeye, bu yaklaşım doğrultusunda, her başvuru için tarih aralığını sağlamıştır (bk., ekler I ve II).

50. Bazı başvurular, Hükümetin değerlendirmesine itiraz etmiştir. İlgili başvurulara göre, şikâyetin, ceza infaz kurumu idaresinin hafta sonu ziyaret yaptırılmasına kısıtlamalar koyduğu tarihten bu kısıtlamaların sona erdiği tarihe kadar değerlendirilmesi gerekmektedir.

51. Mahkeme, başvuruların Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamındaki haklarına müdahalede bulunulduğu iddiası bakımından dikkate alınması gereken ilgili dönemin, kısıtlamaların konulduğu tarihte başladığını ve başvuruların artık kısıtlamalardan etkilenmedikleri, yani kısıtlamaların kaldırıldığı veya başvuruların serbest bırakıldıkları ya da farklı bir ceza infaz kurumuna nakledildikleri tarihte sona erdiğini tespit etmiştir. Bununla birlikte, dava dosyasından, her bir ceza infaz kurumu idaresi tarafından kısıtlamaların tam olarak ne zaman uygulamaya konulduğunu tespit etmenin mümkün olmaması sebebiyle, Mahkeme, genel bir karardan etkilenen başvurular için, ceza infaz kurumu idaresi tarafından verilen genel kararın tarihini ve diğer başvurular için, ceza infaz kurumu idaresinin genel kararından önce sunulmuş olması halinde veya genel bir kararın verilmediği durumlarda, başvuruların hafta sonları haftalık ziyaret veya telefonla görüşme taleplerini ilk kez sundukları tarihi ilgili dönemin başlangıç noktası olarak alacaktır. Mahkemenin yaklaşımı uyarınca, her bir başvuru için tarih aralığı, Ek-II'nin 7. sütununda gösterilmektedir.

A. Hafta sonu ziyaretlerine kısıtlama getirilmesine ilişkin şikâyet

1. Kabul edilebilirlik hakkında

(a) Tüm başvurular ile ilgili olarak önemli bir zararın söz konusu olmaması

(i) Tarafların argümanları

52. Hükümet, başvuruların hafta içi günlerde çocukları tarafından ziyaret edilebildikleri ve çocuklarıyla iletişim kurmak için telefon veya yazışma gibi diğer iletişim araçlarından yararlanma imkânından yoksun bırakılmadıkları göz önünde

alındığında, başvuruların hiçbirinin önemli bir zarara uğramadığını ileri sürmüştür. Başvuranların çocuklarıyla fiilen yaptıkları görüş/ziyaretlerin toplam sayısını listelediği tabloya atıfta bulunan ve şikâyetlerin yasal veya yapısal bir soruna işaret ettiğine dair bir şikâyetin bulunmadığını kaydeden Hükümet, insan haklarına saygının, başvuruların esastan incelenmesini gerekli kılmadığını iddia etmiştir.

53. Başvuran Mehmet Subaşı, ilgili dönemde, çocuklarının kendisini ancak okula gitmeyerek ya da yaz tatili sırasında ziyaret edebilmesi nedeniyle, çocuklarını düzenli olarak görmemesi sonucunda önemli bir zarara uğradığını ileri sürmüştür.

54. Başvuran Barış Yaslan, hafta sonu ziyaretlerine kısıtlama getirilmesi nedeniyle önemli bir zarara uğramadığı hususuna itiraz etmiştir. Söz konusu başvuran, ziyaretlere izin verildiği tüm durumlarda çocuklarını göremediğini iddia etmiştir. Kendisine yönelik gerçekleştirilen ziyaretlerin sayısına atıfta bulunan (bk., Ek-II) başvuran, çocuklarının ziyaretlerin yalnızca yarısından daha azına katılabildiğini ve bu ziyaretlerin bazılarının yaz tatili dönemlerinde gerçekleştiğini belirtmiştir. Başvuran, ayrıca, çocukları hafta içi günlerde kendisini ziyarete geldiklerinde, hem okul eğitimlerinden fedakârlık yapmak zorunda kalmalarının hem de 550 km'lik yolculuk sonucunda yorgunluk yaşamalarının, kendisi ve ailesi için stres ve ızdırap oluşturduğunu ileri sürmüştür.

55. Başvuran Abdülkadir Civan, - Türkiye'deki ortaokullarda her koşulda okula devam mecburiyetinin olduğu dikkate alındığında - ailesinin kendisini hafta içi günlerde ziyaret etmesi ile çocuklarının okula gitmesi arasında seçim yapmak zorunda kalmasının ve on günden fazla okula gitmeyen bir öğrencinin otomatik olarak okul döneminde başarısız olmasının, tek başına, önemli bir zarara yol açtığını ileri sürmüştür.

56. Başvuran Uğur Eldemir, ceza infaz kurumu idaresinin sadece hafta içi günlerde ziyaret yaptırılmasına karar vermesi nedeniyle, çocuklarını haftalık olarak göremediğini iddia etmiştir. Başvuran, ayrıca, çocuklarıyla düzenli olarak yüz yüze iletişimi sürdürememesinin, tek başına, aile hayatına saygı hakkının özüne yönelik önemli bir zarara yol açtığını ileri sürmüştür.

57. Başvuran Ahmet Şanlı, çocuklarının gerçekleştirdikleri ziyaretlerin toplam sayısına ilişkin olarak Hükümet tarafından sunulan bilgilerin, her iki

çocuğunun kendisini ziyaret ettiği zamanlar arasında ayırım yapmaması bakımından yanıltıcı olduğunu iddia etmiştir. Başvuran, söz konusu zamanda okula gidemeyecek kadar küçük olan oğlunun hafta içi günlerde kendisini ziyarete gelirken, okula gitmekte olan kızının, programların çakışması nedeniyle kendisini nadiren ziyaret ettiğini ileri sürmüştür.

58. Başvuran İbrahim Karaca, kendisine yönelik gerçekleştirilen ziyaretlerin toplam sayısına ilişkin olarak Hükümet tarafından sunulan bilgilere itiraz etmemekle birlikte, rakamların, üç çocuğunun okul kısıtlamaları nedeniyle kendisini nadiren birlikte ziyaret edebildikleri gerçeğini yansıtmadığını belirtmiştir. Başvuran, bu nedenle, bu ziyaretler sırasında aile olarak yeniden bir araya gelemediği gerekçesiyle önemli bir zarara uğradığını iddia etmiştir.

59. Bununla beraber, yukarıda belirtilen başvuruların tamamı, diğer iletişim yöntemlerinin, çocuklarıyla yüz yüze iletişiminin öneminin yerini alamayacağını ileri sürmüştür.

60. Diğer başvurular, bu hususta belirli bir görüş bildirmemişlerdir.

(ii) *Mahkemenin değerlendirmesi*

61. Mahkeme, 1 Ağustos 2021 tarihinde 15 No.lu Protokol'ün yürürlüğe girmesinden sonra, Sözleşme'nin 35 § 3 (b) maddesinde yer alan kuralın iki kriterden oluştuğunu ve bu kriterlerden ilkinin, başvuranın “önemli bir zarara” uğrayıp uğramadığı olduğunu ve ikincisinin, insan haklarına saygının, Mahkeme'nin, davayı incelemesini gerektirip gerektirmediği olduğunu değerlendirdiğini kaydetmektedir (bk., *Bartolo/Malta* (k.k.), no. 40761/19, § 22, 7 Eylül 2019).

62. Başvuranın “önemli bir zarara” uğrayıp uğramadığına dair ilk husus, ana unsuru oluşturmaktadır. Hâkimlerin önemsiz davalara bakmamaları gerektiği yönündeki (*de minimis non curat praetor*) genel ilkedен ilham alan kuralın ilk kriteri, salt hukuki açıdan bir hak ihlali ne denli gerçek olursa olsun, bunun uluslararası mahkeme tarafından incelenmeyi gerektirecek asgari ağırlık seviyesine ulaşması gerektiği öncülüne dayanmaktadır. Bu asgari düzeye ilişkin değerlendirme, doğası gereği görecelidir ve davanın tüm koşullarına bağlıdır. İhlalin ağırlığı, hem başvuranın kişisel bakış açısı hem de objektif olarak davanın konusu dikkate alınarak değerlendirilmelidir (bk., diğer kararlar arasında, *Biržietis /Litvanya*, no. 49304/09, § 36, 14 Haziran 2016). Başka bir deyişle, “önemli bir

zararın” bulunmaması, ihtilafa konu hususun mali etkisi veya davanın başvuran için önemi gibi kriterlere dayanabilir. Bununla birlikte, başvuranın kişisel bakış açısı, ilgilinin önemli bir zarara uğradığı sonucuna varmak için tek başına yeterli değildir. Bu kişisel bakış açısı, objektif gerekçelerle haklı gösterilmelidir (bk., *C.P. /Birleşik Krallık* (k.k.), no. 300/11, § 42, 6 Eylül 2016, diğer atıflarla birlikte).

63. Somut davaların konusu olan olaylara ilişkin olarak, Mahkeme, ilgili koşullarda, başvuranların, iç hukukta öngörüldüğü üzere, eğitim gören yaştaki çocuklarını haftalık olarak göremedikleri uzun dönemlerin “önemsiz” bir zarar teşkil edebileceğini kabul etmemektedir. Mahkeme, ayrıca, başvuranların hafta sonu ziyaretlerine izin verilmesi halinde söz konusu olacak sıklıktan daha az sıklıkta çocuklarıyla iletişimlerini sürdürmüş olmalarının önemsiz bir zarar olduğu kanaatinde değildir. Mahkeme, bu bağlamda, ebeveynin ve çocuğun birlikte vakit geçirmelerinin, aile hayatının temel bir unsurunu oluşturduğunu ve bunu engelleyen yerel tedbirlerin, 8. madde ile korunan hakka müdahale edilmesi anlamına geldiğini yinelemektedir (bk., *Strand Lobben ve Diğerleri/Norveç* [BD], no. 37283/13, § 202, 10 Eylül 2019). Dolayısıyla, hafta sonu ziyaretlerine yasaklama getirilmesinin, başvuranlar için aile hayatını yaşamaları ile ilgili önemli bir zarara yol açmadığı söylenemez. Sonuç olarak, bu itiraz reddedilmelidir.

(b) 5898/20 ve 16557/20 no.lu başvurularla ilgili olarak başvuranların mağdur sıfatı

64. Barış Yaslan davasında, ceza infaz kurumu idaresinin söz konusu kararının yerel mahkeme tarafından kaldırıldığı ve Abdülkadir Civan davasında, hafta sonu ziyaretlerini yasaklayan uygulamanın, bizzat ceza infaz kurumu idaresi tarafından iptal edildiği (bk., para. 14-15 ve 25) ve bunun sonucunda başvuranların, o andan itibaren, eğitim gören yaştaki çocukları tarafından ziyaret edilebildikleri dikkate alındığında, Hükümet, Barış Yaslan ve Abdülkadir Civan’ın mağdur sıfatlarının ortadan kalktığını ileri sürmüştür.

65. Başvuran Barış Yaslan, yerel mahkemeler tarafından verilen olumlu kararların Kasım 2019 tarihinden itibaren yürürlüğe girdiğini ve yalnızca COVID-19 pandemisinin ortaya çıktığı ve yeni kısıtlamaların uygulama konduğu Mart 2020 tarihine kadar çocukları tarafından ziyaret edilebilmesi nedeniyle mağdur sıfatının devam ettiğini ileri sürmüştür.

66. Başvuran Abdülkadir Civan, Hükümete karşı itirazda bulunmuş ve yerel mahkemelerin kararlarının ve ceza infaz kurumu idaresinin değişen uygulamasının, yalnızca 2019 yılından sonraki dönem için geçerli olduğunu ve bu kararların, şikâyetine konu olan daha önceki dönemlere ilişkin herhangi bir ihlal kabulünü içermediğini iddia etmiştir.

67. Mahkeme, yerel makamlar tarafından başvuran lehine olan bir tedbirin kabul edilmesinin, yalnızca ihlalin açıkça ya da en azından özü itibarıyla kabul edilmesi ve daha sonra telafi edilmesi halinde, başvurunu mağdur sıfatını ortadan kaldıracığını yinelemektedir (bk., *Scordino/İtalya (no. 1)* [BD], no. 36813/97, §§ 178 ve devamı ve 193, AİHS 2006-V, ve *Brumărescu /Romanya* [BD], no. 28342/95, § 50, AİHS 1999-VII).

68. Mahkeme, ceza infaz kurumu idarelerinin söz konusu kararlarının iptal edilmesinden sonra, başvuranların o andan itibaren hafta sonları ziyaret kabul etmelerine izin verildiğini gözlemlemektedir. Mahkeme, aynı zamanda, başvuranların şikâyetlerinin, yerel makamların olumlu kararlarından önce, başvuranların hafta sonları ziyaret edilemedikleri bir yıllık dönemle ilgili olduğunu kaydetmektedir. Anayasa Mahkemesinin kararları da dâhil olmak üzere, yerel mahkemelerin kararlarında, söz konusu dönemle ilgili herhangi bir ihlal kabulü yer almamıştır ve ayrıca, başvuranlara herhangi bir telafi sağlanmamıştır. Mahkeme, bu koşullar altında, başvuranların söz konusu dönem bakımından mağdur olarak kabul edilebilecekleri sonucuna varmıştır (bk., Ek-II'de 7. sütun).

(c) 34247/20 no.lu başvuru ile ilgili olarak iç hukuk yollarının tüketilmemesi

69. Hükümet, başvuran Kutlay Telli'nin Anayasa Mahkemesi önündeki bireysel başvurusunun süre sınırına riayet edilmeden yapıldığı gerekçesiyle reddedildiği dikkate alındığında, ilgili başvuranın başvurusunun, iç hukuk yollarının tüketilmesi şartının yerine getirilmemesi nedeniyle reddedilmesi gerektiğini ileri sürmüştür (bk., yukarıda para. 22).

70. Buna karşılık, başvuran, başvuru formunu doldurarak 30 günlük süre sınırı içerisinde ceza infaz kurumu idaresine verdiğini ve bireysel başvurusunun hemen yapılmamasında ceza infaz kurumu idaresinin kusurlu olduğunu iddia etmiştir. Başvuran, bu bağlamda, mahpusların yalnızca ceza infaz kurumu idaresi aracılığıyla bireysel başvuruda bulunabildiklerini ve ceza infaz kurumu idaresinden kaynaklanan gecikmelerin başvuranlara atfedilmemesi gerektiğini ileri sürmüştür.

Başvuran, her hâlükârda, başvurular süre sınırı içerisinde yapılmış olsalar dahi, Anayasa Mahkemesinin, benzer tüm başvuruları kabul edilemez oldukları gerekçesiyle reddettiğini ve dolayısıyla, bunun, şikâyeti açısından etkili bir hukuk yolu olmayacağını öne sürmüştür.

71. Mahkeme, taraflar arasında, başvuranın Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunduğu asıl tarih ile ilgili ihtilaf bulunduğunu gözlemlemektedir. Hükümetin, bireysel başvurunun ceza infaz kurumu idaresi aracılığıyla 13 Mart 2018 tarihinde kaydedildiğini iddia etmesine karşın, başvuran bu tarihe itiraz etmiş ve başvuru formunu ceza infaz kurumu idaresine 6 Mart 2018 tarihinde verdiğini, ancak bunun Anayasa Mahkemesine bir hafta sonra gönderildiğini iddia etmiştir.

72. İç hukuk yollarının tüketilmesiyle ilgili genel ilkeler, *Vučković ve Diğerleri/Sırbistan* ((ilk itiraz) [BD], no. 17153/11 ve diğer 29 başvuru, §§ 69-77, 25 Mart 2014) davasında özetlenmiştir. Mahkeme, özellikle, Sözleşme'nin 35. maddesi uyarınca, tüketilmesi gereken hukuk yollarının, yalnızca, etkili ve iddia edilen ihlali telafi edebilecek hukuk yolları olduğunu yinelemektedir (bk., diğer kararlar arasında, *Paksas/Litvanya* [BD], no. 34932/04, § 75, AİHS 2011 (alıntılar)). Daha özel olarak, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesinin tüketilmesini gerekli kıldığı hukuk yolları, yalnızca, iddia edilen ihlallerle ilgili olan ve aynı zamanda mevcut ve yeterli olan hukuk yollarıdır; bu tür hukuk yollarının mevcudiyeti, yalnızca teorik olarak değil, aynı zamanda pratik olarak da yeterince kesin olmalıdır; aksi takdirde, bu hukuk yolları gerekli erişilebilirlik ve etkililikten yoksun olacaktır. Bu çeşitli koşulların yerine getirilip getirilmediğinin tespit edilmesi davalı Devletin görevidir (bk., *Karácsony ve Diğerleri/Macaristan* [BD], no. 42461/13 ve 44357/13, § 76, 17 Mayıs 2016).

73. Başvuranın davasının koşullarıyla ilgili olarak, Mahkeme, taraflardan hiçbirinin, ceza infaz kurumu idaresinin başvuranın başvuru formunu aldığı tarihe ilişkin bir delil sunmadığını kaydetmektedir. Dolayısıyla, Mahkeme, başvuranın Anayasa Mahkemesine ceza infaz kurumu idaresi aracılığıyla süresinde bireysel başvuruda bulunmadığı varsayılsa dahi, başvurusunun iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle kabul edilemez olduğuna karar verilemeyeceği gerekçesiyle bu hususta bir sonuca varmasının gerekli olmadığını değerlendirmektedir. Bu bağlamda, Mahkeme, insan haklarının korunması

bakımından bu yüksek mahkemenin ulusal düzeyde oynadığı önemli rolün farkındadır ve Anayasa Mahkemesinin, yakın zamanda, ceza infaz kurumu idaresi tarafından bir mahpusun çocuklarıyla konuşmasına imkan sağlanacak şekilde telefonla görüşme hakkından yararlanma talebinin reddedilmesi nedeniyle, ilgili başvuranın aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının ihlal edildiğine ilişkin bir karar verdiğini kaydetmektedir (bk., yukarıda para. 44). Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesinin ilgili dönemde konuya yönelik yaklaşımı (bk., yukarıda para. 40-42) ve diğer başvurularla ilgili olarak vermiş olduğu benzer kararlar dikkate alındığında, Mahkeme, Hükümet tarafından atıfta bulunulan Anayasa Mahkemesine bireysel başvurunun, başvuranın davasında başarı şansına sahip olacağına ikna olmamıştır. Dolayısıyla, somut davanın koşullarında, Hükümetin bu husustaki argümanı reddedilmelidir.

(d) Kabul edilebilirlik hakkında sonuç

74. Hükümetin kabul edilemezliğe dair beyanlarını reddeden Mahkeme, aile ziyaretlerine getirilen kısıtlamalarla ilgili şikâyetin, açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve Sözleşme'nin 35. maddesinde yer alan başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle de bağdaşmadığı ve dolayısıyla, şikâyetin kabul edilebilir olduğunun beyan edilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

2. Esas hakkında

(a) Tarafların argümanları

75. Başvuranlar argümanlarını yinelemişlerdir. Başvuranlar, hafta sonu ziyaret yaptırılmasının yasaklanmasına yönelik acil bir ihtiyacın bulunmadığını, ceza infaz kurumu idareleri tarafından sağlanan gerekçelerin çok soyut ve genel olduğunu ve hiçbir mahkemenin, 8. madde kapsamındaki şikâyetlerini incelememediğini iddia etmişlerdir.

76. Hükümet, mahpusların aileleri tarafından ziyaret edilmelerinin tamamen yasaklanmadığını ileri sürmüştür. Başvuranlara yönelik gerçekleştirilen fiili ziyaret sayısına atıfta bulunan (bk., Ek II) Hükümet, ayrıca, başvuranların özel ve aile hayatlarına saygı gösterilmesi haklarına müdahalede bulunulmadığını da iddia etmiştir. Hükümet, başvuranların hafta içi günlerde ziyaret haklarından ve aynı zamanda, aileleriyle iletişim kurma noktasında diğer iletişim araçlarından yararlanma imkânına sahip oldukları gözetildiğinde, başvuranların, aileleriyle kabul edilebilir ve makul ölçüde iyi düzeyde ilişki kurduklarını öne sürmüştür. Her

hâlıkârda, Hükümet, başta 5275 sayılı Kanun'un 83(3) maddesi ve Ziyaret Yönetmeliğinin 10. maddesi olmak üzere, iç hukuk uyarınca, ceza infaz kurumu idarelerine, haftalık ziyaretlerin gerçekleştirileceği günleri belirleme noktasında takdir hakkının tanındığını iddia etmiştir. 15 Temmuz 2016 tarihli darbe teşebbüsünden sonra mahpus sayısının ciddi şekilde artması, personel eksikliği ile personeli mesai saatleri dışında ve hafta sonları görevlendirmede zorluk yaşanması ve buna karşılık, ceza infaz kurumuna yapılan ziyaretlerin artması ve bu durumun ceza infaz kurumu personeli için büyük iş yükü oluşturması dikkate alındığında, ceza infaz kurumu idarelerinin şikâyet edilen şekilde takdir yetkilerini kullanma kararı, ceza infaz kurumlarında güvenlik ve düzenin korunması yönündeki meşru amaçlardan kaynaklanmıştır. Hükümet, ziyaret odalarının ziyaret öncesi ve sonrası gardiyanlar tarafından aranmasının zorunlu olması sebebiyle, ziyaret günlerinin, ceza infaz kurumu idaresi tarafından ciddi ve detaylı bir organizasyon yapılmasını gerektirdiği; hükümlü ve tutukluların odalarından ayrılırken ve odalarına geri dönerken ayrı yerlerde ve farklı görevliler tarafından aranmalarının gerektiği ve bunlara ek olarak, ceza infaz kurumu görevlileri ve güvenlik görevlileri de dâhil olmak üzere, ceza infaz kurumuna girenlerin, unvanlarına ve görevlerine bakılmaksızın, güvenlik aramasına tabi tutulmaları gerektiği hususlarında açıklama yapmıştır. Hükümet, ayrıca, ziyaretler sırasında, düzen ve güvenliği sağlamak üzere normalden daha fazla sayıda güvenlik görevlisinin hazır bulunması gerektiğini belirtmiştir. Bu koşullar ve ziyaretlerin uygulamada düzenlenme şekli dikkate alındığında, Hükümet, tedbirlerin tamamen orantılı olduğunu öne sürmüştür.

(b) Mahkemenin değerlendirmesi

(i) Müdahalenin varlığı

77. Mahkemenin içtihadında yerleşik olduğu üzere, bir kişi hapsedildiğinde özgürlük hakkını kaybeder, ancak aile hayatına saygı hakkı da dâhil olmak üzere, diğer tüm temel hak ve özgürlüklerden yararlanmaya devam eder; dolayısıyla, bu haklara getirilecek herhangi bir kısıtlama her bireysel davada gerekçelendirilmelidir. Tutukluluk, özü itibarıyla, kişinin aile hayatına kısıtlama getirilmesine yol açmaktadır ve tutuklunun dış dünya ile irtibatı üzerinde belirli bir ölçüde kontrol tedbiri uygulanması gereklidir ve bu durum, tek başına, Sözleşme'ye aykırı değildir. Bununla birlikte, mahpusun yakın aile üyeleriyle iletişimini

sürdürmesine yetkililerce imkân sağlanması veya gerektiğinde, mahpusa bu hususta yardım edilmesi, mahpusun aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının önemli bir parçasını oluşturmaktadır (bk., *Khoroshenko / Rusya* [BD], no. 41418/04, §§ 116-17, AİHS 2015).

78. Bir mahpusun aile hayatına saygı hakkına müdahale, sadece aile ziyaretlerinin net bir şekilde yasaklanması ile kısıtlanmamaktadır; bu tarz bir müdahale aynı zamanda cezaevi yetkilileri tarafından alınan çeşitli diğer önlemlerden oluşabilir. Dolayısıyla Mahkeme, aile ziyaretlerinin sıklığı ve süresine ilişkin getirilen kısıtlamalar, bu ziyaretlerin denetlenmesi ve bir tutuklunun özel ziyaret düzenlemelerine tabi tutulması gibi sınırlamaların, başvuranların Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamındaki haklarına bir müdahale oluşturduğuna karar vermiştir (bk. *Resin / Rusya*, no.9348/14, § 23, 18 Aralık 2018, ayrıca *Van der Ven / Hollanda*, no. 50901/99, § 69, AİHM 2003-II; *Klamecki / Polonya* (no. 2), no.31583/96, § 144, 3 Nisan 2003; *Kučera / Slovakya*, no. 48666/99, § 127, 17 Temmuz 2007; *Ferla / Polonya*, no. 55470/00, § 38, 20 Mayıs 2008 ve *Vidish / Rusya*, no. 53120/08, § 36, 15 Mart 2016).

79. Başvuranlar, cezaevi yönetimlerinin hafta sonları ziyaretlere izin vermeyi reddetmeleri nedeniyle, okul çağındaki çocuklarıyla iletişim kurma olanaklarından mahrum bırakıldıklarından veya iletişimlerinin ciddi şekilde kısıtlandığından şikâyetçi olmuşlardır. Mahkeme, Hükümet tarafından sunulan bilgilerin de gösterdiği gibi, başvuranların hafta içi günlerde çocukları tarafından ziyaret edebildiğini gözlemlese de, çocukları tarafından haftalık ziyaret haklarını okul programları ile çakışmalar nedeniyle tam olarak kullanamadıklarını tespit etmiştir.

Bu nedenle Mahkeme, davanın koşullarının aile hayatına saygı hakkına bir müdahale teşkil ettiği kanaatindedir (bk. *Messina / İtalya* (no. 2), no. 25498/94, § 61, AİHM 2000-X; *Moiseyev / Rusya*, no. 62936/00, § 247, 9 Ekim 2008 ve *Andrey Smirnov / Rusya*, no. 43149/10, § 38, 13 Şubat 2018). İlerideki paragraflarda, söz konusu kısıtlamanın "yasaya uygun olarak" uygulanıp uygulanmadığı, 8. maddenin 2. paragrafında sıralanan meşru amaçlardan bir veya birkaçını güdüp gütmeyeceği ve ayrıca "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığı incelenecektir.

(ii) *Müdahalenin meşru olup olmaması*

80. Sözleşme'nin 8 § 2 maddesinde yer alan "hukuka uygun" ifadesi, özünde ulusal hukuka atıfta bulunmakta olup ilgili ulusal hukuk hükümlerine ilişkin maddi ve usul kurallarına uyma yükümlülüğünü belirtmektedir (bk. *Akopyan / Ukrayna*, no. 12317/ 06, § 109, 5 Haziran 2014). "Hukuka uygunluk" ifadesi aynı zamanda söz konusu kanunun niteliğine de atıfta bulunmaktadır. Bu kapsamda, bu kanun ilgili kişi için erişilebilir olmalı, dahası ilgili kişi için sonuçları öngörülebilir olmalı ve hukuka uygun olmalıdır. Öngörülebilirlik ifadesi ile kast edilen durum, diğer hususların yanı sıra, iç hukuk hükümlerinin yeterince öngörülebilir olması gerektiği ve bu kapsamda ilgili makamların kişilerin Sözleşme kapsamındaki haklarını etkileyen tedbirlere hangi koşul ve şartlar altında başvurmaya yetkili olduklarının bireylere yeterince açık bir şekilde bildirilmesi gerektiğidir (bk. *Fernández Martínez / İspanya* [BD], no. 56030/07, § 117, AİHM 2014 (alıntılar), burada daha fazla referans).

81. Taraflar, aile ziyaretlerine getirilen kısıtlamaların yasal bir dayanağı olduğu, yani bu kısıtlamanın 5275 sayılı Kanun'un 83. maddesine ve Ziyaret Yönetmeliği'nin 31. maddesine dayandığı konusunda mutabıktır. Son bahsi geçen maddeye göre haftada bir olmak kaydıyla ziyaret günlerinin belirlenmesinde cezaevi yönetimlerine takdir yetkisi tanınmıştır. Bazı başvurular, cezaevi idarelerinin hafta sonu ziyaretlerini yasaklamak için takdir yetkisini kullanmalarının, yetkilerini kötüye kullanma ve kötü niyetlerinin göstergesi olduğunu ileri sürmüşlerdir. Öne sürülen bu iddialar, ilgili iç hukukun "niteliğine" karşı yöneltilmiş olarak da anlaşılabilir. Bu nedenle Mahkeme, takdir yetkisinin keyfi kullanımına karşı gerekçe sunulması ve buna karşı güvencelere ilişkin analizin bir parçası olarak aşağıda ilgili iddiaların incelenmeleri gerektiği kanaatindedir. Bu nedenle, Mahkeme, şikâyet edilen müdahalenin "yasaya uygun" olduğu temelinde hareket edecektir (benzer bir yaklaşım için bk. bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Naumenko and SLA Rix Shipping / Letonya*, no. 50805/14, § 48, 23 Haziran 2022).

82. Mahkeme ayrıca, söz konusu kısıtlamaların düzensizliği önleme meşru amacını taşıdığını kabul etmektedir.

83. Bu bağlamda, makamların izlenen meşru amaçtan kaynaklanan ihtiyaçlar ile başvuranların tutukluyken aile yaşamlarına saygı gösterilmesi haklarından yararlanmasında adil bir denge kurup kurmadıklarını tespit etmek Mahkemeye kalmıştır.

84. Mahkeme, Sözleşmecî Devletlere 8. madde tarafından getirilen yükümlülükler değerlendirilirken, bu bağlamda hapis cezasının olağan ve makul gereklilikleri ile bunun sonucunda bir mahpusun ailesiyle temasa geçme şartlarını düzenlerken ulusal makamlara tanınan takdir yetkisinin derecesinin dikkate alınması gerektiğini yinelemektedir (bk. *Lavents / Letonya*, no. 58442/00, § 141, 28 Kasım 2002). Bir mahpusun hak ve özgürlüklerine ilişkin olarak getirilen kısıtlamaların demokratik bir toplumda gerekli olduğunu ve bu kısıtlamaların acil bir sosyal ihtiyaçtan kaynaklandığını göstermek Devletin görevidir (bk. *Płoski / Polonya*, no. 26761/95, § 35, 12 Kasım 2002).

85. İlk olarak, Mahkeme, taraflar arasında, ulusal yasal çerçevenin tutuklu ve hükümlülere cezaevi idaresi tarafından belirlenen koşullara bağlı olarak haftada bir kez ziyaret hakkı tanıdığı konusunda herhangi bir ihtilaf bulunmadığını kaydeder. Bu bağlamda, ziyaret düzenlemelerinin belirlenmesinde cezaevi idaresinin takdir yetkisinin kapsamının ve uygulama şeklinin (söz konusu tedbirin meşru amacı göz önünde bulundurulduğunda) bireysel başvuru sahiplerinin aile hayatına saygı haklarına yönelik keyfî müdahalelerin yapılmasını engelleyecek şekilde yeterli netlikte tanımlanıp tanımlanmadığı tespit edilmelidir. Mahkeme, bu değerlendirmeyi yaparken, yerel makamların haftalık ziyaretleri hafta içi günleri ile sınırlandırmaları için öne sürdükleri gerekçelerini ve yerel mahkemelerin bu gerekçeleri başvuranların argümanları ışığında ele alış biçimlerini inceleyecektir.

86. Mahkeme, başvuranların tamamının cezaevi idarelerine sundukları taleplerde, çocukların okula gitme zorunluluğu olması nedeniyle okul çağındaki çocuklarının hafta içi kendilerini ziyaret etmelerinin pratikteki zorluklarına dikkat çektiklerini kaydetmektedir. Başvuranlar, ek olarak, tutuldukları yerlerin evlerinden oldukça uzakta olması dolayısıyla bu ziyaretlerin aileleri için uzun yolculuklar anlamına geldiğini yetkililerin dikkatine sunmuşlardır. Son olarak, tüm başvuranlar aile birleşimi haklarına dayanarak çocuklarıyla uzun süreli iletişim eksikliğinin aile yaşamları üzerindeki olumsuz etkilerinden şikâyetçi olmuşlardır.

87. Silivri Cezaevi dışındaki tüm cezaevi yönetimleri hafta sonu ziyaretlerinin kısıtlanması kararlarında (Silivri cezaevine ilişkin olarak bk. yukarıdaki 19 paragraf), hep aynı gerekçeleri göstermiş ve cezaevinin aşırı kalabalık olmasını, personel eksikliğini ve güvenlik kaygılarını gerekçe olarak sunmuştur. Söz konusu cezaevi yönetimlerinin, kaç mahpusun bu özel ihtiyaçlarının mevcut olduğunu tespit edecek bir değerlendirme veya mahpus ebeveynler ile çocukları arasında iletişimi kolaylaştıracak alternatif bir yolun mümkün olup olmadığına dair somut bir değerlendirme yapmadığı gözlenmektedir. Ayrıca, ulusal mahkemeler kararlarında ziyaretlerin hafta sonu yapılmasının cezaevi idareleri üzerindeki ekonomik yükü muğlak ifadelerle gerekçelendirmiş ve ziyaretlerin sadece hafta içi ve mesai saatleri içinde yapılmasına izin verilmesinin tutuklu ebeveynler ve çocukları arasındaki ilişkilerin sürdürülmesi açısından çok kısıtlayıcı ve külfetli olduğu gerçeğini dikkate almamıştır.

88. Mahkeme, aile ziyaretleri konusunda Sözleşme'nin 8. maddesinin, Devletlerin mahpusun ve aile üyelerinin çıkarlarını dikkate almasını ve bu maddeye ilişkin olarak getirilen kısıtlamaların genel geçer olarak uygulanmasını değil, her durumun kendine has şartları kapsamında uygulanmasını gerektirdiğini yineler. Bu tür konuların düzenlenmesi, herkese uyan tek bir yaklaşımı benimsemek anlamına gelmez. Devletlerden, orantılılık değerlendirme tekniklerini geliştirmeleri, yetkililerin birbirleriyle çatışan bireysel ve kamu çıkarlarını dengelemesine dikkat etmeleri ve mevcut başvurulardaki gibi tutuklunun evinin cezaevine olan uzaklığı, tutuklunun okul çağında çocuğu olup olmaması ve ziyaretleri düzenlerken okul programlarıyla çelişmesi gibi her durumun kendine has özelliklerini değerlendirmeleri beklenmektedir. (bk. gerekli değişikliklerin uygulanması koşuluyla, yukarıda anılan *Andrey Smirnov*, § 48 ve *Voynov / Rusya*, no. 39747/10, § 49, 3 Temmuz 2018).

89. Mahkeme ayrıca, daha önce ulusal makamların dikkatini ilgili zamanda uygulanabilir olan 2006 tarihli Avrupa Hapishane Kurallarında belirtilen tavsiyelerin önemine çektiğini kaydetmektedir (bk. yukarıdaki 46. paragraf; bk., diğer kararlar arasında, *Nusret Kaya ve Diğerleri / Türkiye*, no. 43750/06 ve diğer 4 kişi, § 55, AIHM 2014 (alıntılar)). Bu bağlamda, Mahkeme, Devletlerin mahpusların aileleriyle temaslarını sürdürmelerine yardımcı olma konusunda

pozitif bir yükümlülüğü olduğunu yinelemektedir (bk. yukarıda geçen *Khoroshenko*, § 123). Ek olarak, Bakanlar Komitesi'nin CM/Rec(2018)5 sayılı Tavsiye Kararı (bk. yukarıdaki 45. paragraf), mahpus ebeveynler söz konusu olduğunda, yetkililerin mahpus ebeveynler ve çocukları arasındaki iletişimi kolaylaştırmaya teşvik etmektedir. Özellikle, mahpus ebeveyn ailenin evinden uzak bir yerde tutuluyorsa, yetkililere, mahpus ve ailesinin iletişiminin kalitesini ve süresini en üst düzeye çıkarmak ve çocukların eğitim faaliyetlerinin kesintiye uğramasını önlemek amacıyla esnek bir şekilde ziyaretler düzenlemeleri tavsiye edilir.

90. Ancak, Mahkeme, haftalık ziyaret günlerini belirlemek için takdir yetkisini kullanan cezaevi yönetimlerinin, mahpuslar ve onların çocuklarıyla olan ilişkilerinden ziyade, yalnızca cezaevlerinin kapasitesine ilişkin mülahazalara dayanarak karar verdiklerini gözlemlemektedir. Ziyaretlerin hafta içi ve mesai saatleri ile sınırlandırılmasındaki amacının, yetkililerin ziyaretleri yönetmesini kolaylaştırmak için ziyaretçi sayısını azaltması olduğu gözlemlenmektedir.

91. İlk derece mahkemelerinin başvuruların şikâyetlerini incelemelerine ve özellikle bu mahkemelerin cezaevi idaresinin kullandığı takdir yetkisinin keyfî bir müdahale teşkil etmediğini doğrulama şekline ilişkin olarak Mahkeme, ilk derece mahkemelerinin söz konusu kısıtlamayı, Sözleşme'ye uygun olarak kısıtlamanın yasal bir dayanağı olup olmadığının test edecek bir değerlendirmeye tabi tutmadan yalnızca cezaevi yönetimlerinin kararlarında belirtilen nedenlere atıfta bulunarak kabul ettiğini gözlemlemektedir. Bu bağlamda, ilk derece mahkemelerinin kararlarına göre bu mahkemeler, çatışan menfaatleri karşılıklı olarak değerlendirmemiş veya başvuruların iddialarını dikkatle incelememişlerdir.

92. Son olarak, Anayasa Mahkemesinin davaya ilişkin değerlendirmesiyle ilgili olarak Mahkeme, Anayasa Mahkemesinin, başvuruların bireysel başvurularını, 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrasında uygulamaya konulan olağanüstü hal sırasında getirilen kısıtlamalara ilişkin içtihatlarına atıfta bulunarak özet bir şekilde reddettiğini kaydetmektedir. Ancak Mahkeme, başvuruların şikâyetlerinin, olağanüstü halin kaldırıldığı 18 Temmuz 2018 tarihinden sonrasında vuku bulan bir döneme ilişkin olduğunu ve bu nedenle Anayasa Mahkemesinin yeni bir inceleme yapmasının gerektiğini gözlemlemektedir.

93. Bu nedenle Mahkeme, mevcut davada uygulanan ulusal yasal çerçevenin, Sözleşme uyarınca, başvuranların aile hayatına saygı haklarına keyfi müdahale yapılmasına karşı yeterli koruma sağlayamadığı sonucuna varmıştır. Bu itibarla, Mahkeme Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

B. 5898/20 ve 7270/20 Başvuru No.lu Hafta Sonu Telefon Görüşmelerinin Kısıtlanmasına İlişkin Şikayet

1. Kabul Edilebilirlik Bakımından Değerlendirme

(a) Tarafların iddiaları

94. Hükümet, başvuranların mağdur statüsüne itiraz etmiş ve her halükarda, söz konusu telefon görüşmesi kısıtlamaları bakımından başvuranların önemli bir dezavantaja maruz kalmadıklarını ileri sürmüştür. Hükümet, başvuranların ilgili dönemde yapabildikleri telefon görüşmesi sayısına atıfta bulunarak, başvuranların telefon görüşmesi yapma haklarını kullanmalarının hiçbir zaman yasaklanmadığına ve ayrıca fiili olarak aramalarının önemli bir kısmını hafta sonlarında yaptıklarına dikkat çekmiştir.

95. Hükümet bu bağlamda, Barış Yaslan'ın 2018 yılında tamamı hafta içi olmak üzere yirmi sekiz telefon görüşmesi yaptığını ve bir telefon görüşmesi dışında diğer görüşmelerin hepsinin eşi ve/veya çocuklarıyla olduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca başvuran, 7 Mayıs 2019 tarihli kararın ardından hafta sonları telefon görüşmesi yapma hakkını kullanmakta herhangi bir zorluk yaşamamıştır. Hükümete göre, başvuranın hafta sonları telefon görüşmesi yapmadığı tek dönem, başvuranın 26 Eylül 2018 tarihinde cezaevine kabulü ile cezaevi yönetiminin hafta sonları telefon görüşmelerine izin verildiğini bildirdiği 7 Mayıs 2019 tarihli kararı arasında geçen sekiz aylık süre olmuştur (bk. Yukarıdaki 13. paragrafa). Bu noktayı daha iyi açıklamak adına Hükümet, başvuranın 2019 yılında hafta içi on dokuz ve hafta sonları otuz dört arama yaptığını ileri sürmüştür. Ek olarak, Hükümet bu aramaların dördü dışında hepsinin başvuranın ailesiyle gerçekleştirdiğini kaydetmiştir.

96. Başvuran Seyfettin Açıkgoz'e ilişkin olarak Hükümet, başvuranın yalnızca eşi ve/veya çocuklarıyla telefon görüşmesi yapma hakkını kullandığını belirtmiş ve aşağıdaki rakamları Mahkemenin dikkatine sunmuşlardır: Başvuran, 2017 yılında hafta içi üç ve hafta sonları on sekiz arama yapmıştır; 2018 yılında

hafta içi otuz altı arama yapmış ve hafta sonları arama yapmamıştır; 2019 yılında hafta içi on üç, hafta sonu otuz dokuz arama yapmıştır 2020 yılında hafta içi kırk bir, hafta sonu on bir arama yapmıştır ve 2021 yılında hafta içi otuz üç arama ve hafta sonları arama yapmamıştır.

97. Başvuranlar, yaptıkları telefon görüşmelerinin sayısına ilişkin olarak Hükümet tarafından sunulan rakamlara itiraz etmemelerine rağmen, telefon saatlerinin, okul günleri ve saatleri ile çatışması durumlarında okul çağındaki çocuklarıyla konuşamadıklarını ileri sürmüşlerdir. Bu bağlamda, Hükümet tarafından sunulan rakamlardan başvuranların bu aramalar sırasında çocuklarıyla konuşup konuşamadıklarına ilişkin bir çıkarım yapılamayacağını ileri sürmüşlerdir.

98. Başvuran Barış Yaslan, şikâyetinin hafta sonları telefon görüşmesi yapmadığı sekiz aylık bir dönemle ilgili olduğu hususuna ise itiraz etmemiştir. Başvuran Barış Yaslan bu dönemde hafta sonu ziyaretlerinin de yasaklanmış olması dolayısıyla ilgili süre zarfında ailesiyle çok az iletişim kurduğunu ileri sürmüştür. Başvuran, söz konusu sürenin ihmal edilebilir bir süre olmadığını ve çocukları ile bağ kuramamanın etkilerini hissettiğini kaydetmiştir. Ayrıca, başvuran ne cezaevi idaresinin ne de hafta sonları telefon görüşmelerine izin verilmemesi kararını inceleyen mahkemelerin bu kararı haklı gösterecek somut gerekçeleri belirtmediğini ileri sürmüştür. Başvurana göre, cezaevindeki koşullarda herhangi bir değişiklik olmamasına rağmen, cezaevi yönetiminin 7 Mayıs 2019 tarihinde söz konusu kararı iptal etmesinin de gösterdiği üzere, hafta sonları telefon görüşmelerini reddetmek için acil bir ihtiyaç söz konusu değildi.

99. Başvuran Seyfettin Açıkgöz, telefon görüşmesine ilişkin kısıtlamalar ile beraber getirilen hafta sonları ziyaret yasağının çocuklarıyla düzenli iletişim kurmasını engellediğini ileri sürmüştür. Son olarak, çocuklarını aylarca aralıksız görmediğini veya onlardan haber alamadığını ve dolayısıyla bu durumun aile hayatının zarar görmesine yol açtığını ifade etmiştir.

(b) Mahkemenin değerlendirmesi

100. Mahkeme, telefon erişimi ile ilgili olarak, Sözleşme'nin 8. maddesinin, özellikle yazışma yoluyla iletişim olanaklarının mevcut ve yeterli olduğu durumlarda, mahpuslara telefon görüşmesi yapma hakkını garanti ettiği yönünde yorumlanamayacağını yinelemektedir (bk. *A.B. / Hollanda*, no. 37328/97, § 92, 29 Ocak 2002; *Davison / Birleşik Krallık* (k.k.), no. 52990/08, 2 Mart 2010; yukarıda

geçen *Nusret Kaya ve Diğerleri*, § 36 ve *Lebois / Bulgaristan*, no.67482/14, § 61, 19 Ekim 2017). Ancak, ulusal yasaların mahpusların yakınları ile telefon görüşmeleri yapmalarına izin vermesi halinde, bu hakka getirilen herhangi bir kısıtlama mahpusun Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında güvence altına alınan haklarının kullanılmasına karşı yapılan bir müdahale teşkil edecek ve dolayısıyla aynı maddenin ikinci fıkrasında sıralanan gereklilikleri karşılaması gerekecektir (bk. *Nusret Kaya ve Diğerleri*, §§ 36-37 ve yukarıda anılan *Lebois*, § 62)

101. Başvuranların, çocuklarıyla düzenli ve anlamlı temaslarını sürdürmelerine ilişkin kısıtlamalara ve mahpusların dış dünya ile temaslarını sürdürmelerinin önemi ile ilgili şikâyetleri bağlamında, Mahkeme, Hükümetin başvuranların mağdur statüsünden yoksun olduklarına ve maruz kaldıkları önemli bir dezavantajın olmamasına ilişkin itirazlarını reddetmektedir.

102. Mahkeme ayrıca, şikâyetin açıkça temelsiz olmadığını ve Sözleşme'nin 35. maddesinde listelenen diğer herhangi bir gerekçeyle kabul edilemez olarak beyan edilemeyeceğini ve bu nedenle kabul edilebilir ilan edilmesi gerektiğini kaydeder.

2. Esas Hakkında

(a) Tarafların iddiaları

103. Başvuranlar argümanlarını sürdürmüşlerdir.

104. Hükümet, hafta sonu telefon görüşmelerine getirilen kısıtlamaların Sözleşme'nin 8 § 2 maddesinin gerekliliklerini yerine getirdiğini kaydetmiştir. Hükümet, söz konusu kısıtlamaların kanunda temeli olduğunu ve 5275 sayılı Kanun'un 66. maddesi ve 26131 sayılı Yönetmeliğin 88. maddesine dayandığını ileri sürmüştür. Hükümet, cezaevlerinde düzeni sağlamak ve güvenliği sağlamak gibi meşru bir amacın gözetildiğini not etmişlerdir. Ek olarak, Hükümet bu kısıtlamaların, darbe girişimi sonrasında artan mahpus sayısı ve azalan cezaevi personeli göz önünde bulundurulduğunda gerekli hale geldiğine dikkat çekmiştir. Hükümet, yüzlerce mahpusun telefon görüşmelerinin ayarlanmasının cezaevi personeli için ciddi ve ağır bir iş yükü oluşturduğunu ve bu nedenle söz konusu telefon görüşmeleri için belirli gün ve zaman aralıkları belirlendiğini kaydetmiştir. Son olarak, Hükümet, söz konusu kısıtlamaların, ulusal mahkemeler tarafından

incelendiğini ve mahkemelerin davalarda Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmediğini ileri sürmüştür.

(b) Mahkemenin değerlendirmesi

105. Mahkeme, 8. maddenin mahkûmların telefona erişimini sağlamaya yönelik genel bir zorunluluk olarak yorumlanmasa bile, Türk hukukuna göre başvuranların telefon görüşmesi yapma hakkına sahip olduğunu ve dolayısıyla hafta sonları yapılan görüşmeler için bu hakkın kullanımına ilişkin olarak getirilen herhangi bir sınırlamanın mahpusların "özel ve aile yaşamlarına" ve "iletişim haklarına" yapılan bir müdahale teşkil edeceğini yinelemektedir (bk. bu karara uygulanabildiği ölçüde, yukarıda anılan *Lebois*, , § 64 ve *Ciupercescu / Romanya* (no. 3), no. 41995/14 ve 50276/15, §§ 107-08, 7 Ocak 2020).

106. Müdahalenin 8. maddeye uygun olabilmesi için "hukuka uygun" olması, ikinci fıkrasında belirtilen meşru amaçlardan bir veya birkaçını taşıması ve bu amaçlara ulaşmak için "demokratik bir toplumda gerekli" olması zorunludur.

107. Mahkeme, hafta sonu ziyaretlerine getirilen kısıtlamalara ilişkin olarak yukarıdaki tespitlerine benzer şekilde, hafta sonları telefon görüşmesi yapılmasına ilişkin kısıtlamanın kanuna dayandığını, yani 5275 sayılı Kanun'un 66. maddesine ve 26131 sayılı Yönetmeliğin 88. maddesini temel aldığını ceza evindeki kaosun önlenmesi meşru amacını taşıdığını kabul etmektedir.

108. Bu kısıtlamaların gerekliliği ile ilgili olarak Mahkeme, cezaevi idarelerinin hafta sonları telefon görüşmelerini yasaklama kararlarının, mahpusların ihtiyaçlarına ilişkin herhangi bir somut değerlendirme yapılmadan veya Devletin mahkûmların çocukları ile temasını kolaylaştırma yönündeki pozitif yükümlülükleri dikkate alınmadan çok genel bir şekilde ortaya konduğunu kaydetmektedir. Dolayısıyla, hafta sonu ziyaretlerine ilişkin yukarıdaki tespitler, telefon görüşmelerine getirilen kısıtlamalar açısından da geçerlidir. Özellikle başvuran Seyfettin Açıkgöz davasında, hem ziyaret hem de telefon haklarının hafta içi ile sınırlandırıldığını yetkililere bildirmiş ve hafta sonları bu haklardan en az birinin kullanabilmesini talep etmesine rağmen bu talep karşılanmamıştır. Anayasa Mahkemesi, başvuranın bireysel başvurusunu, başvuranın çocuğu olmadığı için reddedilen önceki bir davadaki kararına atıfta bulunarak bu şikâyeti reddetmiştir. Ancak, Mahkeme somut davada Seyfettin Açıkgöz'ün dava dosyası içerisinde ibraz edilen belgelerden Açıkgöz'ün üç çocuğu olduğunu gözlemlemektedir. Bu nedenle

Mahkeme, ulusal makamların başvuruların Sözleşme şikâyetlerini yüzeysel bir şekilde değerlendirdiklerini ve başvuruları Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında aile yaşamları ve haberleşmelerine ilişkin usulü güvencelerden mahrum bıraktıklarını kaydetmektedir.

109. Dolayısıyla, başvuruların hafta sonlarında telefon görüşmeleri yapmalarına ilişkin olarak getirilen kısıtlamalar nedeniyle Sözleşme'nin 8. maddesi ihlal edilmiştir.

III. 12513/20 VE 16917/20 NO.LU BAŞVURULAR BAKIMINDAN
SÖZLEŞME'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI
HAKKINDA

110. Son olarak, başvurular Mustafa Burgaç ve Mehmet Tuskan ziyaret haklarına ilişkin olarak Osmaniye Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde yürütülen yargılamalar sırasında savcının mütalaasının kendilerine iletilmediğini ve dolayısıyla adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurular, ilgili kısmı aşağıdaki gibi olan Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine dayanmıştır:

“Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ... konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından, adil bir şekilde ... görülmesini isteme hakkına sahiptir ...”

111. Hükümet, ilk olarak başvuran Mehmet Tuskan'a ilişkin olarak iç hukuk yollarının tüketilmediğini öne sürerek itirazda bulunmuştur. Hükümet, başvuranın, itiraz başvurusuyla ilgili olarak savcının mütalaalarının kendisine tebliğ edilmediğinden şikâyet etmesine ilişkin olarak, bu hususu hukuki açıdan itiraz başvurusunda gündeme getirmediğini belirtmiştir.

Hükümet ayrıca, Sözleşme'nin 35 § 3 (b) maddesi kapsamında başvuranlara savcının görüşlerinin bildirilmemesinin başvurular için önemli bir dezavantaja yol açmadığını öne sürerek itirazda bulunmuştur. Hükümet, bu görüşlerin herhangi bir yeni iddia içermediğini ve sadece başvuruların itirazlarının reddedilmesi talebinde bulunduğunu ileri sürmüştür. Bu bağlamda, Hükümet, Mahkemenin *Kılıç ve Diğerleri / Türkiye*, ((k.k), (no. 33162/10, §34, 3 Aralık 2013) kararına atıfta bulunmuştur.

112. Mahkeme, başvurana tebliğ edilmemiş savcının mütalaasının davaya ilişkin olarak yeni unsur içermediği durumlarda mevcut davadakine benzer

şikâyetlerin geçmişte Sözleşme'nin 35 § 3 (b) maddesi uyarınca incelendiğini ve kabul edilemez beyan edildiğini kaydetmektedir (bk. yukarıda anılan *Kılıç ve Diğerleri v. Türkiye*, § 34; *Günana ve Diğerleri v. Türkiye*, no. 70934/10 ve diğer 4 başvuru, § 79, 20 Kasım 2018 ve *Nuh Uzun ve Diğerleri v. Türkiye*, no. 49341/18 ve diğer 13 başvuru, § 107, 29 Mart 2022).

113. Söz konusu yargılamalarda Cumhuriyet savcısı tarafından sunulan mütalaanın içeriğini dikkate alan Mahkeme, somut davada yukarıda bahsedilen kararlarda yer alan tespitlerinden ayrılmasını gerektirecek herhangi bir durum görmemektedir.

114. Yukarıda belirtilenler ışığında, bu şikâyet kabul edilemez bulunmuştur ve Sözleşme'nin 35 §§ 3 (b) ve 4 maddesi uyarınca reddedilmelidir.

IV. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

115. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

116. Başvuran Mehmet Subaşı 10.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

117. Başvuran Barış Yaslan 15.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

118. Başvuran Seyfettin Açıkgöz, belirli bir miktar belirtmeyerek veya iddiasını temellendirmeden bir maddi tazmin talebi ve 70.000 avro maddi tazmin talebi talebinde bulunmuştur

119. Başvuran Coşkun Halitoğlu 100.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

120. Başvuran Mustafa Burgaç 40.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

121. Başvuran Hacı Serhat Karslı 10.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

122. Başvuran Abdülkadir Civan 20.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

123. Başvuran Mehmet Tuskan 2.000.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

124. Başvuran Uğur Eldemir, ailesinin kendisini ziyaret ederken yaptığı seyahat masraflarına ilişkin maddi tazminat olarak 5.000 avro ve manevi tazminat olarak 20.000 avro talep etmiştir

125. Başvuran İsmail Kurt 20.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

126. Başvuran Mustafa İpek 200.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

127. Başvuran Ahmet Şanlı manevi tazminat ödenmesini talep etmiş, ancak miktarı AİHM'nin takdirine bırakmıştır.

128. Başvuran Erhan Akbaba 100.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

129. Başvuran İbrahim Karaca 30.000 avro manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

130. Başvuran, Seydihan Güz iddiasını temellendirmeden maddi tazminat olarak 50.000 avro ve manevi tazminat olarak 50.000 avro talep etmiştir.

131. Başvuran Serkan Sarıyüz iddiasını temellendirmeden maddi tazminat olarak 30.000 avro ve manevi tazminat olarak 100.000 avro talep etmiştir.

132. Kalan başvurular, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 60 § 2 maddesi uyarınca belirlenen süre zarfında hiçbir adli tazmin talebinde bulunmamışlardır.

133. Hükümet bu miktarları aşırı ve haksız bularak, bu miktarlara itiraz etmiştir.

134. Mahkeme, tespit edilen ihlal ile bu başlık kapsamında başvuruların iddia ettiği maddi tazminat arasında herhangi bir nedensellik ilişkisi görememektedir ve dolayısıyla maddi tazminat taleplerini reddetmektedir. Ancak, Mahkeme, manevi tazminat talebinde bulunan başvuruların her birine bu başlık altında miktara yansıtılabilecek vergiler hariç olmak üzere 1.500 Avro ödenmesine karar vermiştir (bk. Ferla / Polonya, no. 55470/00, § 53, 20 Mayıs 2008).

B. Masraf ve giderler

135. Başvuran Mehmet Subaşı, kontratı Mahkemenin dikkatine sunarak avukatı tarafından yürütülen işler için 900 avro ve Mahkeme önünde yapılan masraf ve giderler için 34 avro talep etmiştir.

136. Başvuran Barış Yaslan Mahkeme önünde oluşan masraf ve giderleri karşılığında 30 avro talep etmiştir.

137. Başvuran Coşkun Halitoğlu, bireysel başvurusu kapsamında Anayasa Mahkemesi önünde yapılan masraf ve giderler için 364 Türk lirası (TRY)¹ talep etmiştir.

138. Başvuran Hacı Serhat Karslı kontratı sunarak AİHM önünde avukatının kendisini temsili için yaptığı masraf ve giderler için 20,000 Türk lirası (TRY) talep etmiştir.

139. Başvuran Abdülkadir Civan AİHM önünde avukatının kendisini temsili için yaptığı masraf ve giderler için İzmir Barosu ücret baremine atıfta bulunarak 30.168 Türk lirası (TRY) talep etmiştir.

140. Başvuran Mehmet Tuskan, makbuzlarını ibraz ederek AİHM nezdinde avukatı tarafından yürütülen işler ve posta masrafları için 4.854 avro talep etmiştir.

141. Başvuran Uğur Eldemir AİHM önünde avukatının kendisini temsili için yaptığı masraf ve giderler için herhangi bir belge sunmadan 2.500 avro talep etmiştir.

142. Başvuran İsmail Kurt AİHM önünde avukatının kendisini temsili için yaptığı masraf ve giderler için kontrat sunarak 4.516 Türk lirası (TRY) talep etmiştir.

143. Başvuran İbrahim Karaca AİHM önünde avukatının kendisini temsili için yaptığı masraf ve giderler için kontrat sunarak 30,000 Türk lirası (TRY) talep etmiştir.

144. Başvuran Seydihan Güz AİHM önünde avukatının kendisini temsili için yaptığı masraf ve giderler için 2.500 avro talep etmiştir. Başvuran Seydihan Güz, destekleyici belgeler olarak temsilcisiyle imzaladığı bir sözleşme ve 15.000 TL ödeme makbuzunu Mahkemeye sunmuştur.

145. Hükümet, bu taleplere itiraz etmiştir.

¹ 1 YTL, başvuruların görüşlerini sunduğu sırada yaklaşık 0,0091 Avro değerindeydi.

146. Mahkemenin içtihadına göre bir başvuran, ancak masraf ve giderlerin gerçekten ve zorunlu olarak yapıldığını ve miktar olarak makul olduğunu belgelendirebildiği takdirde bunların geri ödenmesi hakkına sahiptir. Mevcut davada, elindeki belgeleri ve gerekli hukuki çalışmanın miktarını göz önünde bulunduran Mahkeme, bu başvuranlara (Mehmet Subaşı, Hacı Serhat Karşlı, Abdülkadir Civan, Mehmet Tuskan, İsmail Kurt, İbrahim Karaca ve Seydihan Güz) temsilcileri tarafından Mahkeme huzurunda yürütülen çalışmalar için başvuranlara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere 500 avro ödenmesinin makul olduğuna karar vermiştir. Son olarak Mahkeme, başvuranlar Barış Yaslan ve Coşkun Halitoğlu'nun her birine yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere 30 avro ödenmesine hükmetmiştir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Başvuruların birleştirilmesine;
2. Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamındaki şikâyetlerin kabul edilebilir, başvuruların geriye kalan kısmının kabul edilemez olduğunun beyan edilmesine;
3. Başvuranların tümünün ziyaret haklarına karşı getirilen kısıtlama dolayısıyla Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine;
4. Başvuranlar Barış Yaslan (başvuru no. 5898/20) ve Seyfettin Açıkgöz (başvuru no. 7270/20) ile ilgili olarak telefon görüşmelerine getirilen kısıtlamalar nedeniyle Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine;
- 5.

(a) Kararın Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, davalı Devlet tarafından, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek üzere, aşağıda belirtildiği gibi:

(i) Başvuranlar Mehmet Subaşı, Barış Yaslan, Seyfettin Açıkgöz, Coşkun Halitoğlu, Mustafa Burgaç, Hacı Serhat Karşlı, Abdülkadir Civan, Mehmet Tuskan, Uğur Eldemir, İsmail Kurt, Mustafa İpek, Ahmet Şanlı, Erhan Akbaba, İbrahim Karaca, Seydihan Güz ve Serkan Sarıyüz'ün her birine başvuranlara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere maddi tazminat olarak 1.500 avro (bin beş yüz avro) ödenmesine;

(ii) Başvuranlara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere masraf ve giderlere ilişkin olarak Mehmet Subaşı, Hacı Serhat Karşlı, Abdülkadir

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

Civan, Mehmet Tuskan, İsmail Kurt, İbrahim Karaca ve Seydihan Güz'ün her birine 500 EUR (beş yüz avro) ve başvuranlar Barış Yaslan ve Coşkun Halitoğlu'unun her birine ise 30 avro (otuz avro) ödenmesine;

(b) Yukarıda bahsi geçen üç aylık sürenin bittiği tarihten itibaren ödeme gününe kadar geçen sürede, yukarıda bahsedilen miktara, Avrupa Merkez Bankasının marjinal faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle elde edilecek oran üzerinden basit faiz *uygulanmasına*;

6. Başvuranların adil tazmine ilişkin diğer taleplerinin reddedilmesine *karar vermiştir.*

İşbu karar İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup; Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesi uyarınca 6 Aralık 2022 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdürü

Arnfinn Bårdsen
Başkan

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

EK

Ek I - Davaların Listesi:

Sıra no.	Başvuru no.	Dava adı	Başvuru tarihi	Başvuran Doğum Tarihi	Avukatının ismi	Ailesinin ikametg âh yeri	Cezaevi ve aile evine olan ortalama uzaklığı	Başvuranın tutulduğu süre zarfı	Hükümete göre ziyaret / ya da telefon görüşmelerine getirilen yasak için dikkate alınması gereken süre zarfları
1.	3468/20	Subaşı v. Türkiye	31/12/2019	Mehmet SUBAŞI 22/06/1983	Mustafa YELBEY	Adana	Osmaniye 1 no.lu T tipi Cezaevi 95 km	04/08/2016-02/09/2021	11/09/2018-11/11/2019 (ziyaret)
2.	5898/20	Yaslan v. Türkiye	10/12/2019	Barış YASLAN 01/10/1976	Kendini temsil etmiştir	Ankara	Akşehir T tipi Cezaevi. 280 km	16/08/2016-halen*	26/09/2018-02/10/2019 (ziyaret) 26/09/2018-07/05/2019 (telefon)
3.	7270/20	Açıkgöz v. Türkiye	28/01/2020	Seyfettin AÇIKGÖZ 04/01/1975	Arife YÜKSEKDAĞ ALTUNAY	Manisa	Manisa T tipi Cezaevi. 17 km	23/02/2017-halen	12/12/2018 – 02/08/2019 (ziyaret ve telefon)
4.	10808/20	Halitoğlu v. Türkiye	10/02/2020	Coşkun HALİTOĞLU 23/09/1973	Cesim PARLAK	Ankara	Silivri 6 no.lu L-Tipi Cezaevi. 525 km	10/03/2017-18/10/2021	24/10/2018-21/01/2020 (ziyaret)
5.	12513/20	Burgaç v. Türkiye	07/02/2020	Mustafa BURGAÇ 15/07/1975	Kendini temsil etmiştir	Kadirli, Osmaniye	Osmaniye 1 no.lu T tipi Cezaevi. 45km	05/05/2017-halen	16/08/2018-02/12/2019 (ziyaret)
6.	14941/20	Karşlı v. Türkiye Her iki ekte yer alan "halen" ibaresi, tarafların görüşlerinin (2021 yılı sonu) Mahkemeye bildirildiği tarihteki durumu ifade etmektedir.	14/02/2020	Hacı Serhat KARSLI	Engel Malik KILIÇ	İstanbul	Bandırma 1 no.lu T tipi Cezaevi.	19/07/2016-belirtilmemiş	30/10/2018-23/01/2019 (ziyaret)

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

				06/09/1983			240 km	tir	
7.	16557/20	Civan v. Türkiye	25/03/2020	Abdülkadir CİVAN 19/04/1977	Çetin BİNGÖLBALI	İzmir	İzmir 2 no.lu T- Tipi Cezaevi. 80 km	22/07/2016- halen	25/10/2018-01/11/2019 (ziyaret)
8.	16917/20	Tuskan v. Türkiye	30/03/2020	Mehmet TUSKAN 05/11/1968	Derya KOZAK	Adana	Osmaniye 1 no.lu T tipi Cezaevi. 35 km	03/05/2017- halen	10/01/2019-10/01/2020 (ziyaret)
9.	18751/20	Dündar v. Türkiye	27/04/2020	Uğur DÜNDAR 21/02/1977	Sevgi DÜNDAR	Denizli	Denizli D-Tipi Cezaevi. 27 km	28/10/2016- 13/07/2020	20/12/2018-23/12/2019 (ziyaret)
10.	20789/20	Eldemir v. Türkiye	15/05/2020	Uğur ELDEMİR 02/07/1974	İlyas TEKİN	İzmit	Bandırma 2 no.lu T tipi Cezaevi. 217 km	01/06/2018- 20/10/2020	15/01/2019-12/02/2020 (ziyaret)
11.	20790/20	Kurt v. Türkiye	17/04/2020	İsmail KURT 03/04/1969	Mehmet ÇAVDAR	İstanbul	Silivri 6 no.lu L- Tipi Cezaevi. 70 km	08/08/2018 - halen	27/11/2018-02/01/2020 (ziyaret)
12.	29109/20	Bektaş v. Türkiye	03/07/2020	Hasan Hüseyin BEKTAŞ 20/09/1975	Orçun MUŞLU	Didim	Aydın E-Tipi Cezaevi. 100 km	23/02/2017 - halen	05/11/2018-02/01/2020 (ziyaret)
13.	30745/20	İpek v. Türkiye	08/07/2020	Mustafa İPEK 02/08/1977	İbrahim TOKTAMIŞ	Bergama	İzmir 4 no.lu T- Tipi Cezaevi.	01/10/2016 - halen	21/03/2019-01/04/2020 (ziyaret)

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

							35km		
14.	34247/20	Telli v. Türkiye	24/07/2020	Kutlay TELLİ 31/10/1979	İhsan MAKAS	Ankara	Silivri 6 no.lu L- Tipi Cezaevi. 600 km	21/07/2016 - halen	26/10/2018-30/07/2019 (ziyaret)
15.	34348/20	Şanlı v. Türkiye	14/07/2020	Ahmet ŞANLI 08/01/1981	Kendini temsil etmiştir	Manisa	Manisa E tipi Cezaevi. 25 km	23/11/2018- 30/04/2021	08/10/2019-18/06/2020 (ziyaret)
16.	39479/20	Akbaba v. Türkiye	17/08/2020	Erhan AKBABA 25/04/1980	Kendini temsil etmiştir	Ankara	Kırıkkale T-tipi Cezaevi. 100 km	01/08/2016- belirtilmemiş	17/01/2019-20/05/2020 (ziyaret)
17.	41256/20	Karaca v. Türkiye	05/08/2020	İbrahim KARACA 21/01/1976	Hüseyin DÖNMEZ	Çorum	Çorum L -Tipi Cezaevi. 15 km	15/08/2016- belirtilmemiş	07/11/2018-05/05/2020 (ziyaret)
18.	42014/20	Güz v. Türkiye	04/09/2020	Seydihan GÜZ 10/09/1973	Zahide BOZKUŞ	Gaziantep	Türkoğlu 1 no.lu L -Tipi Cezaevi. 90 km	02/08/2016- 15/03/2021	30/09/2019-23/06/2020 (ziyaret)
19.	49598/20	Sarıyüz v. Türkiye	30/10/2020	Serkan SARIYÜZ 16/08/1977	Ömer Faruk YAZGELDİ	Ankara	Bolu T-Tipi Cezaevi.	23/07/2016- halen	05/08/2019-29/05/2020 (ziyaret)

Ek II- Başvuranların aldıkları ziyaret sayısına ilişkin bilgiler

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

Sıra no.	Başvuru no.	Dava adı	Tutulma yeri	Başvuranla rın ilgili yerlerde tutulma süreleri	Hükümete göre hafta sonları ziyaret / ya da telefon görüşmelerine getirilen yasak için dikkate alınması gereken süre zarfları	Hangisi daha erken ise, başvuranın kısıtlamadan artık etkilenmediği tarih olan cezaevi idaresinin genel kararının tarihi ya da başvuranın talebinin tarihi	Başvuranın bir yıl içerisinde aldığı toplam ziyaret sayısı		Başvuranın çocukları tarafından ziyaret edildiği günlerin sayısı	
							Yıl	Toplam ziyaretlerin sayısı	Hafta içi	Hafta sonu
1.	3468/20	Subaşı v. Türkiye	Osmaniye 1 no.lu T tipi Cezaevi	17/08/2016-02/09/2021	11/09/2018-11/11/2019 (ziyaret)	03/09/2018 - 02/09/2021	2016	6	5	0
							2017	30	21	0
							2018	47	31	0
							2019	35	15	0
							2020	15	10	0
							2021	12	7	0
2.	5898/20	Yaslan v. Türkiye	Akşehir T tipi Cezaevi	12/05/2018-halen	26/09/2018-02/10/2019 (ziyaret)	26/09/2018 – 10/11/2019 (ziyaret)	2018	24	8	0
							2019	47	6	3
					26/09/2018-	26/09/2018-	2020	20	4	3

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

					07/05/2019 (telefon)	17/05/2019 (telefon)	2021	15	5	0
3.	7270/20	Açıkgöz v. Türkiye	Manisa T tipi Cezaevi	23/02/2017- halen	12/12/2018 – 02/08/2019 (ziyaret ve telefon)	22/10/2018 – 02/08/2019 (ziyaret ve telefon)	2017	47	21	0
							2018	50	22	0
							2019	38	17	0
							2020	19	9	0
							2021	10	6	0
4.	10808/20	Halitoğlu v. Türkiye	Silivri 6 no.lu L-Tipi Cezaevi	13/06/2017- 01/05/2021	24/10/2018- 21/01/2020 (ziyaret)	03/10/2018 – 01/05/2021	2017	16	6	0
							2018	25	10	0
							2019	28	4	0
							2020	11	3	0
							2021	7	1	0
5.	12513/20	Burgaç v. Türkiye	Osmaniye 1 no.lu T-Tipi Cezaevi	05/05/2017- halen	16/08/2018- 02/12/2019 (ziyaret)	16/08/2018 - halen	2017	19	10	0
							2018	35	18	0
							2019	41	20	0
							2020	21	14	0
							2021	16	14	0
6.	14941/20	Karslı v. Türkiye	Bandırma 1 no.lu T-Tipi Cezaevi	01/06/2018- 23/01/2019	30/10/2018- 23/01/2019 (ziyaret)	10/10/2018 – 23/01/2019	2018	16	5	0
							2019	2	1	0
7.	16557/20	Civan v.	İzmir 2 no.lu	02/01/2017-	25/10/2018-	20/09/2018 –	2017	51	23	0

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

		Türkiye	T-Tipi Cezaevi	21/04/2021	01/11/2019 (ziyaret)	01/11/2019	2018	46	27	0
							2019	52	27	2
							2020	22	14	0
							2021	8	7	0
8.	16917/20	Tuskan v. Türkiye	Osmaniye 1 no.lu T-Tipi Cezaevi	16/06/2017 - halen	10/01/2019- 10/01/2020 (ziyaret)	03/08/2018- halen	2017	16	14	0
							2018	46	28	0
							2019	52	27	0
							2020	21	9	0
							2021	16	8	0
9.	18751/20	Dündar v. Türkiye	Denizli D- Tipi Cezaevi	28/10/2016- 13/07/2020	20/12/2018- 23/12/2019 (ziyaret)	28/12/2018 - 13/07/2020	2016	1	0	0
							2017	13	8	0
							2018	45	25	0
							2019	41	18	0
							2020	9	4	0
10.	20789/20	Eldemir v. Türkiye	Bandırma 2 no.lu T-Tipi Cezaevi	01/06/2018- 12/02/2020	15/01/2019- 12/02/2020 (ziyaret)	10/10/2018 - 12/02/2020	2018	12	8	1
							2019	29	11	1
							2020	2	1	0
11.	20790/20	Kurt v. Türkiye	Silivri 6 no.lu L-Tipi Cezaevi	08/08/2018 - halen	27/11/2018- 02/01/2020 (ziyaret)	03/08/2018- halen	2018	27	24	0
							2019	44	30	0
							2020	22	14	0

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

							2021	18	16	0
12.	29109/20	Bektaş v. Türkiye	Aydın E-tipi Cezaevi	23/02/2017 - halen	05/11/2018-02/01/2020 (ziyaret)	05/11/2018 - halen	2017	42	18	0
							2018	48	25	0
							2019	50	19	0
							2020	19	9	0
							2021	18	9	0
13.	30745/20	İpek v. Türkiye	İzmir 4 no.lu T-Tipi Cezaevi	09/01/2017-26/02/2021	21/03/2019-01/04/2020 (ziyaret)	20/09/2018 - 26/02/2021	2017	48	43	0
							2018	51	34	0
							2019	35	16	0
							2020	13	7	0
							2021	1	0	0
14.	34247/20	Telli v. Türkiye	Silivri 6 no.lu L-Tipi Cezaevi	21/07/2016-30/07/2019	26/10/2018-30/07/2019 (ziyaret)	03/10/2018-30/07/2019	2016	20	10	0
							2017	37	13	0
							2018	26	12	0
							2019	16	7	0
15.	34348/20	Şanlı v. Türkiye	Manisa E-tipi Cezaevi	23/11/2018-30/04/2021	08/10/2019-18/06/2020 (ziyaret)	04/10/2019 – 30/04/2021	2018	5	5	0
							2019	47	29	0
							2020	20	13	0
							2021	8	7	0
16.	39479/20	Akbaba v. Türkiye	Kırıkkale T-tipi Cezaevi	29/11/2016- halen	17/01/2019-20/05/2020 (ziyaret)	14/01/2019- halen	2016	3	2	0
							2017	31	19	0
							2018	38	17	0
							2019	22	12	0
							2020	10	4	0

SUBAŞI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

							2021	3	0	0
17.	41256/20	Karaca v. Türkiye	Çorum L - Tipi Cezaevi	15/08/2016-09/03/2021	07/11/2018-05/05/2020 (ziyaret)	07/11/2018-09/03/2021	2016	18	13	0
							2017	47	31	0
							2018	43	22	0
							2019	50	25	0
							2020	22	15	0
							2021	5	5	0
18.	42014/20	Güz v. Türkiye	Türkoğlu 1 no.lu L-Tipi Cezaevi	02/08/2019-15/03/2021	30/09/2019-23/06/2020 (ziyaret)	24/09/2019-15/03/2021	2019	19	14	0
							2020	21	14	0
							2021	5	4	0
19.	49598/20	Sarıyüz v. Türkiye	Bolu T-tipi Cezaevi	03/08/2016-halen	05/08/2019-29/05/2020 (ziyaret)	16/10/2017-halen	2016	13	13	0
							2017	36	27	1
							2018	35	33	0
							2019	33	32	1
							2020	19	15	2
							2021	7	7	0